

Naši kmetje se pripravljajo na kmečkozoborske volitve

Kmetje tudi v času političnega mrtvila ne poznajo počitnic. V Skupnosti južnokoroških kmetov (SKJ) so pohiteli in kot drugi med frakcijami v Koroški kmetijski zbornici že prejšnji teden predstavili svoje glavne kandidate. Pogovor s predstavniki medijev so opravili na »visokem nivoju«, v Novem Selu pri Stanku Adlassnigu, pd. Petriču nad Kotmaro vasjo. Tudi interes novinarjev je bil dober. Vsaj tak naj bi bil tudi volilni uspeh!

Glavna kandidata za kmečkozoborske volitve sta spet dose-danja svetnika dipl. inž. Štefan Domej in Janko Zwitter, na tretjem mestu pa je predstavnik kmetič Iva Müller. Nosilec kandidatne liste Štefan Domej, pd Zgonc iz Rinkol, (rejec pujskov in poljedelec ter občinski odbornik v Pliberku) je ob tem poročal o dose-danju delu v kmetijski zbornici in zastopanje južnokoroških kmetov ocenil za uspešno. Svetniki SKJ bodo po njegovih besedah tudi v prihodnje konstruktivna epozicija v zbornici, področje njihovega dela pa narekuje čas, ki s svojimi problemi za kmete ni najbolj ugoden. Prav zato se skupnost prizadeva za uveljavljanje alternativ, ki naj bi kmetom pomagale iz težkega položaja in jim nakazale pozitivne perspektive za obstoj in razvoj. Splošni program SKJ je spre-

jemljiv prav za vse koroške kmete, dodatno pa se skupnost zavzema še za specifične probleme slovenskih kmetov, vključno za enakopravnost njihovega jezika in kulture.

Janko Zwitter, pd. Abujč iz Zahomca, podžupan občine Straja vas, se kot kmet ukvarja z govedorejo, mlekarstvom in gozdarstvom, poleg tega pa je tudi predsednik Koroške konjerejske zveze. Na predstavitvi se je zavzel za smotnejšo izrabo gozdov kot vira alternativne energije (sekljanci), konjerejo je ocenil za perspektivni vir dohodkov kmetov, po njegovem mnenju bi bilo treba kmetom priznati večji pomen pri ohranjanju zdravega okolja, Skupnost južnokoroških kmetov pa je po svojem programu sprejemljiva in voljiva za vseh 35.000 kmetov na Koroškem.

Simpatična Iva Müller, pd. Šulnova, je sicer rojena Šentjakobčanka, živi pa v Vogrčah. Poleg podpiranja treh vogalov v družini s tremi otroki se z možem ukvarjata s pridelovanjem oljnic in proizvodnjo sončničnega, bučnega in ričkovega olja. Tega je stekleničenega tudi predstavila. Poleg za to alternativno dejavnost pa se je zavzela tudi za boljše svetovanje in izobraževanje kmetov in še posebej kmetic.

Programske linije Skupnosti južnokoroških kmetov so jasne, usmerjene so v bodočnost in niso le predvolilna vaba, obsegajo pa program na agrarnopolitičnem področju, zahteve po ustreznem interesnem zastopstvu in na področju socialne politike. V predvolilnem času ga bodo kandidati podrobneje predstavili svojim volilcem.

Jože Rovšek

Janko Zwitter, Iva Müller in Štefan Domej, glavni kandidati SKJ

Uničenje srbskega orožja

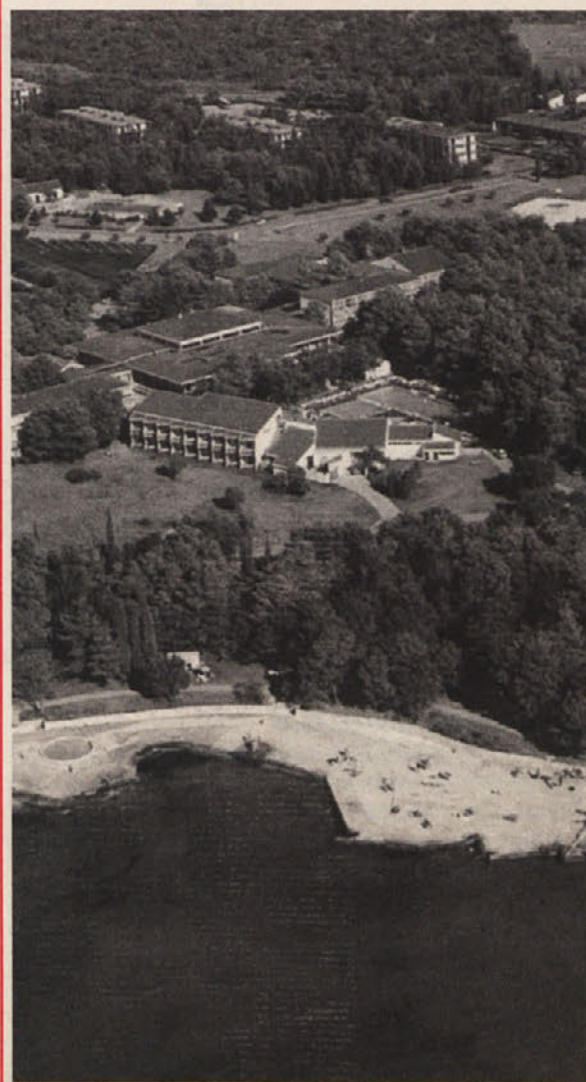
Potem ko so mednarodne mirovne sile na področju bosanske Republike Srbske pred dobrimi štirinajstimi dnevi odkrile večje skladišče nelegalnega orožja, so se odnosi med Iforjem in srbskim vodstvom na Palah zaostri do take mere, da je poveljstvo Iforja razglasilo stanje največje pripravljenosti. Srbi najprej niso dovolili pregleda skladišča, po diplomatski akciji posrednikov in celo ob prisotnosti poveljnika njihovih vojaških sil generala Mladića pa vendarle, in komisija je odkrila kar okrog tristo ton skritih raket, min, municije in razstreliva, po nekaj dneh pa še več podobnih skladišč, v katerih je

bilo po približnih ocenah skupno kar okrog tri tisoč ton nedovoljenega orožja. Tokrat je bil Ifor odločen. Po sporazumu, sklenjenem po Daytonu na pogajanjih na Dunaju, smejo imeti vse tri nekdanje vojskujoče se strani samo dogovorjeno količino orožja. Ifor se je torej odločil za uničenje. Širše področje Margetičev pri Sokolcu, kjer je bila v opuščeni šoli skrita največja količina orožja, so zasedle njegove sile in prejšnji ponedeljek začele z uničevanjem. Prvotnega načrta, da bo le-to trajalo le dva dni, niso mogli izvesti, razvlekel se je kar na ves teden; predvsem zaradi ostrih protestov srbske-

ga vodstva na Palah, ki je akcijo ocenilo za škodljivo in pristransko proti srbski strani v BiH. Poslujoča predsednica Republike Srbske Biljana Plavšić je vodstvo mednarodnih sil opozorila, da bo poseg zelo slabo vplival na odnos srbskega prebivalstva do Iforja in celo izjavila, da mu ne more več zagotavljati varnosti.

Kljub temu pa so Iforjeve sile svojo uničevalno akcijo v Margetičih izvedle, poleg tega pa tudi iz drugih nelegalnih skladišč uničile dodatnih sto ton orožja. Srbi so sicer vseskozi protestirali, vendar njihove sile akcije tokrat niso ovirale.

J. R.

11. VESTNIKOV IZLET v Umag
– hotelsko naselje Katoro – hotel KORALJ,
od petka, **11.**, do nedelje, **13. oktobra**

Cena 1.450 šil.
dodatek za enoposteljno sobo 300 šil.

Petek ■ potovanje od doma do hotela
■ kosilo
■ večerja v istrski kleti
Sobota ■ ribji piknik na izletu z ladjo Nirvana
■ večerna zabava s plesom
Nedelja ■ po kosilu vračanje domov

*Preverite veljavnost potnega lista!
Dvignite volilne karte!*

Prijavite se čimprej!
☎ (0 46 3) 51 43 00 in 51 43 00-40

Za izboljšanje položaja manjšin!

Leto in pol po atentatu na Rome na Gradiščanskem je manjšinska govornica Zelenih Terezija Stoisić zavzela stališče do položaja manjšin v Avstriji.

Stoisićeva ugotavlja, da izrečene obljube in napovedi po atentatu do danes še niso uresničene. »Resnična manjšinska politika spoštuje razlike v jeziku in kulturi; manjšine je treba videti kot del avstrijske družbe«.

Nadalje zahteva kot znak enakopravnosti in priznanja konkretne ukrepe na področju jezika, kulture, izobraževanja in medijev vseh narodnostnih skupnosti, postavitev dvojezičnih napisov za vse manjšine in zvišanje podpor.

Zeleni med drugim zahtevajo: ■ javno priznanje Avstrije k ohranitvi in pospeševanju jezikovne in kulturne raznolikosti v obliki ustavnega določila; ■ večjezični izobraževalni sistem od otroškega varstva do mature v vseh dvojezičnih regijah Avstrije; ■ razširitev oddaj v radiu in televiziji v vseh manjšinskih jezikih; ■ izboljšanje struktur in pospeševanje ukrepov na področju gospodarstva s posebnim poudarkom na regionalnosti, kulturnih in jezikovnih posebnostih; ■ podporo izobraževalnim in kulturnim ustanovam, ki se zavzemajo za sožitje med manjšino in večino; ■ velikodušno podporo vseh kulturnih, literarnih in znanstvenih dejavnosti; ■ informiranje dijakov na šolah o desnem ekstremizmu in sovražstvu proti majšnam.

SOCIALDEMOKRATI

Med strankami nič novega

Klubski predsednik Ambrozy in predsednica DESK »Narodnosti v SPÖ« Ana Blatnik sta na skupni tiskovni konferenci javnost obvestila o dejstvu, ki ga že pozna: v zvezi z zastopstvom ali vsaj prisotnostjo Slovencev v deželni zboru nič novega. Socialdemokrati so predlagali vključitev v strokovne odbore, to pa naj bi bila oseba (ali morda celo dve) iz sosveta, predsednik in/ali podpredsednik(?). Za to potezo bi bilo treba z dvotretjinsko večino spremeniti samo poslovnik deželnega zbora, a svobodnjaki in ljudska stranka so bili proti, čeprav je slednja menda na predhodnih pogovorih še signalizirala pripravljenost za tako rešitev zahtev.

Svobodnjaki propagirajo znižanje klavzule za mandat v deželnem zboru na pet odstotkov, kar bi sicer pomenilo možnost vstopa za manjše stranke, za Enotno listo pa je seveda ta prag še vedno krepko previsok (pri zadnjih deželnozborskih volitvah je dosegla pribl. 0,9 odstotka).

Dr. Ambrozy je sicer izjavil, da šteje zastopstvo Slovencev v DZ za »potrebno in pravilno«, prag 5 odstotkov pa bi pomenil, da je treba biti realist in da je potrebno iskati druge rešitve. SPÖ da se bo na vsak način še naprej trudila za model svetovalca v odborih (Auskunfts-personenmodell). Tako zastopstvo da bi bil prvi korak, vizija pa

da ostaja integracijski model, ki sovпада tudi z evropskim modelom večjezičnosti.

Ana Blatnik je vodila pogovore tudi s svobodnjaško stranko, ki je predlagala za svetovalni organ nekakšen »koroški sosvet«. Kaj več od tega predloga od F ni prišlo, vendar sosvet že imamo – deluje sicer predvsem na zvezni ravni, a zato ni nič manj koroški.

Na vprašanje novinarja, ali bo SPÖ na prihodnjih volitvah uresničila integracijski model in postavila Blatnikovo na izgledno mesto, je Ambrozy odgovoril izmikajoče, češ da je za takšne izjave še veliko prezgodaj in da se bodo v stranki o tem še naprej pogovarjali. Vizije so sicer lepa stvar in brez njih v političnem življenju ne gre, a niso same sebi namen. Kar imenujejo nekateri vizija, se lahko imenuje tudi poceni vaba, ki jo Slovenci poznajo/poznamo že do potankosti. Ne smemo sicer prezreti dejstva, da ima socialdemokratska stranka še največ posluha za naše zahteve in da so posamezni uspehi v občinah nastali predvsem z njeno podporo. Toda vizije imajo smisel samo, če jih je mogoče tudi uresničiti. Drugače se ne imenujejo vizije, pač pa pravljice.

Sonja Wakounig

PREDAVANJE NA RADIŠAH

Evropski parlament – pomembna ustanova

Z veliko pozornostjo so v raznih južnokoroških krajih sledili predavanjem mag. Bojana Šnabla na temo »Evropski parlament«. Predavatelj je zainteresiranim govoril o delovanju Evropskega parlamenta – o živahnem delu v pododbirih, frakcijah in interparlamentarnih delegacijah – in v ostalih politično pomembnih ustanovah kot je to Evropska komisija in Evropski svet. Namen teh predavanj je bil neposredno sezna-

niti ljudi o možnostih sodelovanja, o delu tega pomembnega političnega instrumenta nasploh. Po informativno-strokovnem delu pa so udeleženci postavili številna vprašanja – med drugim v zvezi s pospeševalnimi ukrepi EU za manjšine, volitvami v Evropski parlament, nalogami in delom koroškega regionalnega biroja v Bruslju ter o možnostih vplivanja avstrijskih poslancev v Evropskem parlamentu. M. Š.

PARADRŽAVA PADANIJA

Bossi zahteva odcepitev

Italijansko politično javnost že kar nekaj časa pretresajo separatistične izjave liderja politične stranke Severna liga Umberto Bossija. Že ob ustanovitvi stranke pred nekakimi štirimi leti je s svojimi političnimi izjavami nakazal njeno smer v čimvečjo samostojnost razvitega severa in upravno ločitev od siromašnega juga. Teh tendenc v času koalicijske povezanosti v Berlusconijski vladi ni napačno, vendar je bil že tedaj nezanesljiv partner. V zadnjih mesecih, ko je na vladi levosredinska »Oljka« s premierom Romanom Prodiem in ko so nekdanje koalicijske stranke šle vsaksebi, pa se ponovno oglašajo s separatističnimi zahtevami. Med drugim je za 15. september napovedal veliko zborovanje članov in simpatizerjev njegove stranke ob bregovih reke Pad in razglasitev samostojnosti Padanije, kakor naj bi se imenovala nova država. Na zborovanje je povabil tudi vodje drugih italijanskih strank in rimsko vlado, da bi se dogovorili o bodoči ureditvi in sodelovanju obeh držav.

Rim je kar precej dolgo molčal, pravzaprav je bil v zadregi, kako ustrezno reagirati na Bossijeve drzne izjave. Toda Bossi ne ostaja samo pri svojih razdružiteljskih zahtevah. Vse bolj tudi grozi in žali državne ustanove. Napovedal je ustanovitev avtonomnega sindikata Padanije in obstoječe sindikalne federacije imenoval rasistična drhal. Nadalje med drugim tudi odreja pristojnost sodišča v Bergamu, češ da to ni sodišče Padanije. Najbolj ostro pa se zaletava v stranko Gianfranca Finija in jo zmerja z zločinsko fašistično stranko. Sodišča v Bergamu, Tolmeču in Brescii so proti Bossiju začele kazensko preiskavo, vendar ga zaenkrat varuje poslanska imunost, zato naj bi odbor poslanske zbornice v Rimu o njenem odvzemu razpravljali že v začetku septembra.

Iz Rima se je v tej zadevi v zadnjih dneh oglašil tudi premier Prodi in Bossijeve zahteve označil za protiuslavno delovanje proti ozemeljski celovitosti Italije.

J. R.

NAGRADA ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

Decembra tretja podelitev

10. decembra 1948 je generalna skupščina OZN sprejela izjavo o človekovih pravicah, ki je pomembna osnova za vsa prizadevanja za njihove uresničitve.

Vsako leto 10. decembra se države in razne organizacije spomnijo na ta pomemben sklep z dnevom človekovih pravic.

Na Koroškem je amnesty international (ai) leta 1992 prvič pozvala na koroške dneve za človekove pravice. Tako je preko njenih meja opozorila na pomen in spoštovanje v lastni domovini in s tem pomagala pri utrjevanju človečanske zavesti.

Leta 1993 je na pobudo predstavnikov evangeličanske, starokatoliške in katoliške cerkve ter zastopnikov deželnozborskih strank prišlo do ustanovitve sosveta za človekove pravice na Koroškem. Njegov velik cilj je bila ustanovitev fonda za podelitev koroške nagrade. Na predlog v sosvetu zastopanih deželnozborskih poslancev je deželna vlada soglasno sklenila podeliti tako nagrado. In res, leta 1994 sta si nagrado v višini 100.000 šilingov delila Karl-Heinz Birkhold, strokovnjak za begunska vprašanja iz Beljaka, in celovška hiša za žene; leta 1995 je

bila nagrada spet deljena med Karlom Heinzom iz oddelka policije za vprašanja tujcev in slušno prizadetimi iz Koroške. Letos, 7. decembra, pa bodo nagrado za človekove pravice podelili že tretjič.

Predlogi za osebe, organizacije in društva, ki delujejo na področju varstva človekovih pravic oziroma proti kršenju letih, so mogoči do 1. novembra pri uradu deželne vlade (mag.

Karpi). Predlagane osebe ali društva morajo delovati na Koroškem, pri tujih osebah (nekoroških) pa je pomembno, da je njihovo delovanje namenjeno Koroški.

Šestčlanska žirija, ki jo sestavljajo predsednik dipl. inž. Helmut Schmid (ai), stolni župnik msgr. mag. Michael Rauter (katoliška cerkev), župnik mag. Lutz Lehmann (evangeličanska cerkev), deželnozborski poslaniki mag. Christina Herbrich (VP) in Dietlinde Kreutzer (FP) in poslanec dr. Peter Kaiser (SP) bo po 1. novembru na osnovi predlogov izbrala letošnjega nagrajenca/nagrajenko (društvo ali skupino).

Predstavniki sosveta za človekove pravice so na tiskovni konferenci povedali, da skušajo na ta način opozoriti javnost na kršenja človekovih pravic oziroma na diskriminacijo na vseh področjih družbenega življenja, ki sega od nasilja do otrok, žensk, moških, v družini, mržnje do beguncev in tujcev, telesno, duhovno in duševno prizadetih, šikaniranja športnih in kulturnih delavcev/delavk na mejnih prehodih, nečloveškega ravnanja varnostnih organov nasproti ljudem, ki so v priporu itd.

Mirko Štukelj

RAZSTAVA O ZLOČINIH WEHRMACHTA 1941–1944

Začeti kritičen in stvaren dialog!

Od 6. septembra do 6. oktobra bo v Celovcu, v razstavnici hiši Ritter (blizu veleblagovnice KIKA ob Velikovski cesti) na ogled razstava »Vernichtungskrieg. Verbrechen der Wehrmacht 1941 bis 1944«, ki že sedaj buri duhove nekaterih »krogov« na Koroškem.

Razstava je nastala v okviru projekta »V obličju našega stoletja« pod vodstvom dr. Berndta Greinerja in dr. Jana Philippa Reemtsme z Inštituta za socialne raziskave v Hamburgu. V Nemčiji, Avstriji in tudi v drugih evropskih državah je sprožila veliko diskusij in medijskega zanimanja. Do junija tega leta jo je v številnih nemških mestih in v Avstriji (Dunaj in Innsbruck) obiskalo približno 100.000 ljudi.

Mag. Andrea Lauritsch iz Beljaka, ki je koordinatorka tega projekta na Koroškem, je v pogovoru za Slovenski vestnik o pripravah in nastanku tega edinstvenega in za Koroško pomembnega projekta povedala naslednje:

»Spomladi letos so se nekateri posamezniki iz Koroške in z Dunaja v Hamburgu pozanimali o možnostih, da ta potujoča razstava pride tudi na Koroško. Eden od njih je večkrat pisal v Hamburg in prosil, da bi to razstavo pokazali tudi na Koroškem. V začetku maja je prejel telefonsko sporočilo, da je neko nemško mesto, ki se je zanimalo za to razstavo izpadlo. Po tem nepredvidenem naključju se je uresničila želja, da bo ta razstava tudi na Koroškem.

Oseba, ki noče biti omenjena, se je po podijski diskusiji v študijskem gledališču v Beljaku

Zgovorna slika iz razstavnega kataloga

Mag. Andrea Lauritsch

obrnila name in me vprašala, ali sem pripravljena sodelovati pri pripravi razstave o wehrmachtu (razstava in spremljajoč program). Rade volje sem privolila v sodelovanje, saj se čutim za kaj takega sposobno, ker se že nekaj let ukvarjam oziroma raziskujem regionalno zgodovino s poudarkom na obdobju med leti 1938 in 1945. Poleg mene pa pri tem projektu sodeluje še cela vrsta ljudi.

Ali pričakujete vročo jesen, saj veste, da je na Koroškem in tudi v drugih avstrijskih deželah še precej »včerajšnjikov«? So pa tudi ljudje, ki so zelo odprti in kritični. Obstaja v zvezi z razstavo možnost premagovanja tabujev?

»Ta razstava mora razburjati, kajti 19 milijonov moških je bilo prisilno vpoklicanih v wehrmacht; razstavo so in bodo pokazali v tistih državah, kjer so enote wehrmachta tudi delovale. Razburjenje je verjetno tako veliko zato, ker so prizadeti še živeči pripadniki wehrmachta tudi na Koroškem. Osrednji poudarek te razstave pa je, da niso bili vsi pripadniki wehrmachta tudi zločinci, ampak da so bili zločini del stvarnosti v vojnem dogajanju. O tem se je treba odkrito pogovoriti, brez pavšaliranja in generaliziranja. Obiskovalci oziroma zainteresirano občinstvo bo

imelo tudi priložnost o tej problematiki več izvedeti v okviru obširnega spremljajočega programa. Na sporedu bodo mednarodni znanstveni simpozij na razstavno temo (5. in 6. oktober), predavanja, diskusije, filmi, branja, umetniški program in še več.

Kaj pa je Vaša želja oziroma cilj v zvezi z razstavo?

»Moj in cilj vseh sodelavcev pri tem projektu je odprta razprava o tej neslavni točki v naši polpretekli zgodovini ter v tej zvezi premagovanje tabujev. Pomembno je, da se pri tem upoštevajo regionalne povezave. Kot znanstvenica moram ugotoviti, da dežela Koroška ravno velikodušno ne podpira raziskovanja obdobja med leti 1938 in 1945, pravzaprav pogrešam vsakršno pripravljenost podpore. To kar je bilo storjeno v zadnjih dveh letih (Ljubelj,

Beljak – Sinti in odpor) je nastalo na osnovi zasebnih iniciativ in z minimalno podporo javnih sredstev.

Razstava o wehrmachtu ne izziva generacijskega konflikta, kajti starejši generaciji pripadajo ljudje, ki so bili žrtve nacionalsocialističnega režima in te je treba spoštovati in jih ne še naprej označevati za »sovražnike Koroške«. Ti so v resnici opominjevalci in patrioti. Razstava naj prikaže mlajši generaciji predvsem stvarnost vojne. Poveljanje, ki se dogaja na srečanjih nekdanjih vojakov wehrmachta (Ulrichsberg, Kriva Vrba ...) je nevarno.

Lahko povem še to, da je za varnost razstave in obiskovalcev poskrbejlo. Zelo me veseli, da je predsednik Socialdemokratske stranke in nam. dež. glavarja dr. Michael Ausserwinkler izjavil, da se bo pridružil slavnostnemu komiteju in upam, da se bo pridružil tudi deželni glavar Zernatto.

Otvoritev razstave bo v četrtek, 5. septembra, ob 19. uri domu umetnikov v Celovcu. Otvoritveni govor bo imela pisateljica in zgodovinarica Elisabeth Reichart iz Zgornje Avstrije, avtorica romana »Februarschatten«, ki opisuje tako imenovano Hasenjagd (lov na ljudi) v Mühlviertlu pred koncem vojne. Nadalje bodo ob razstavi govorili še Hannes Heer (Hamburg), dr. Walter Manoschek (Dunaj) in drugi.

Razstava bo na ogled do 6. oktobra vsak dan od 10. do 20. ure. Več o razstavi in spremljajočem programu v prihodnjih številkah SV.

Mirko Štukelj

ČRNA NA KOROŠKEM

Srečanje pri Najbrževem v Podpeci

Srečanja koroških partizanov minulo nedeljo v Podjuni pri Črni na Koroškem se je udeležilo veliko rednih in pridruženih članov borčevskih organizacij iz slovenske in zamejske Koroške.

Potekalo je pri kmetiji Najbrževo, kjer sta bila leta 1944 v sovražnikovi zasedi ubita komandant 3. bataljona Vzhodnokoroškega odreda, doma iz Šmarjete pri Pliberku, Franc Visočnik – Falent in njegov kurir Klančnik, tu pa so ju tovariši tudi pokopali. O tem tragičnem dogodku je udeležence spominskega srečanja podrobno seznanil namestnik padlega komandanta Miha Petan – Brico, ki je spomnil, da padla partizana po polstoletni preteklosti še vedno nista prejela posthumnega priznanja. Partizanski general Lado Ambrožič – Novljan je dejal, da smo Slovenci lahko ponosni na svojo zgodovino od-

Borca z obeh strani meje – Lipej Kolenik in Mitja Šipek

pora, kar nam svet priznava, le doma smo priča razvrednotenja zgodovine s ciljem oprati krivdo kolaboracije. Zavzel se je za

neodvisno Slovenijo, ki ne sme nadaljevati politike razprodaje nacionalne lastnine tujcem in anonimnim domačim kapitali-

stom, vračanja zemlje potomcem nekdanjih fevdalcev in podreditvi naše obrambe tujcem, saj kdor se ne brani sam, bo hlapec. Zato moramo prenehati z notranjimi spori, ki vodijo v vladavino tujcev.

Podpredsednik Zveze koroških partizanov iz Celovca Peter Kuhar je zbranim dejal, da takšnih govorov v Sloveniji primanjkuje, prav tako pa opazja pomanjkanje politične angažiranosti med udeleženci narodnoosvobodilnega odpora in s tem tudi med mladimi ljudmi. Kritičen je bil še do slabe medijske pokritosti svečanosti in zborovanj v spomin na NOB ter to položil na srce generalu Novljanu. Prav tako je opozoril, da se mora borčevska organizacija še naprej boriti za ohranitev slovenske lastnine državljanom Slovenije. Gostitelj, črnjanski župan Franc Stakne pa je zbranim občino

Črna predstavil kot kraj, ki neguje tradicije NOB in ima tudi svoj občinski praznik posvečen dogodkom iz osvobodilnega boja. Povedal je tudi, da se je občina Črna prva uprla nesmiselnemu vračanju gozdov v denacionalizacijskem postopku.

Kulturni program, prirejen času osvobodilnega boja, so izvedli domačini Zgornjemežiške doline, Godba na pihala Rudnika Mežica, nonet Črnjanski harmonikarji, KUD Prežihov Voranc, recitator Stanko Ater in Mitja Šipek s izvirnim literarnim delom, posvečenim padlemu komandantu Falentu. Mitji Šipku je ob sedemdesetletnem življenjskem jubileju kot koroškemu partizanu in kulturnemu delavcu čestital predstavnik republiške borčevske organizacije Slovenije Boris Florjančič.

Samo Šave

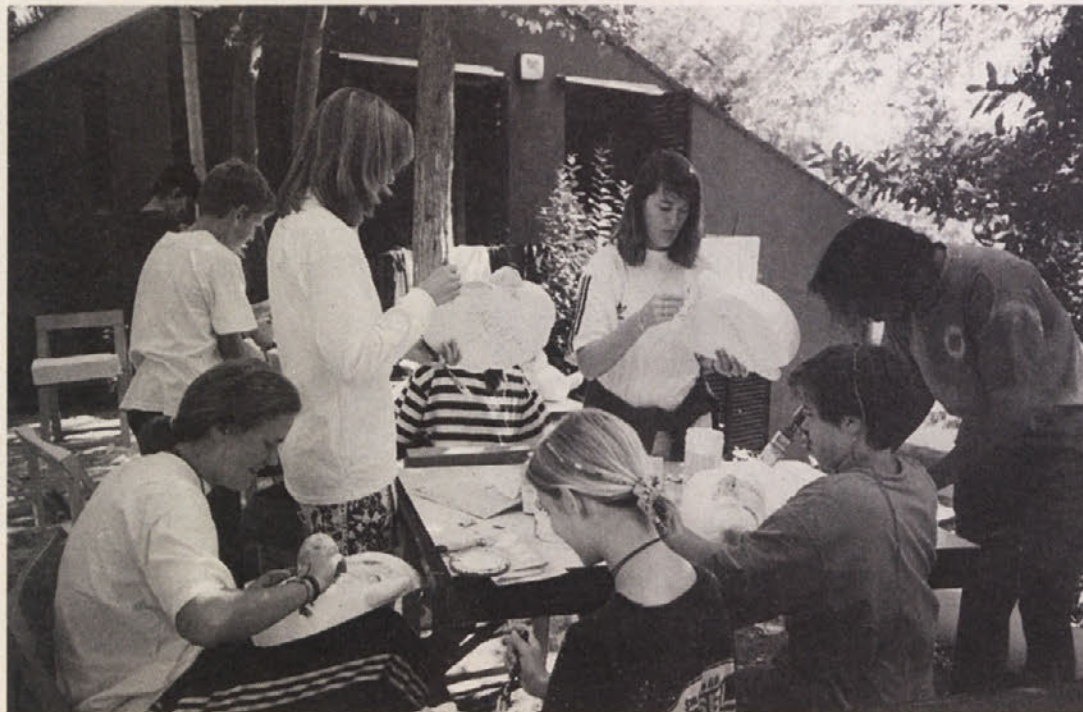
PRIPRAVE NA NOVO SEZONO

Fiesa je polna gledališčnikov

Res so pridni naši mladi gledališčniki in lutkarji. Letošnjih, zdaj že tradicionalnih delavnic v Fiesi se jih udeležuje kar 130 ali 11 skupin. Prava poplava tega malega letovišča ob slovenski obali. Poplava mladih kulturnikov, upanje našega bodočega odrskega dogajanja.

Pred nedavnim mi je nek oče dejal: »Ne, takrat pa ne morem, tisto soboto se peljem v Fieso, kjer bosta hčerki na gledaliških vajah!«. Tako nekako resno jemljejo bivanje svojih otrok v Fiesi vsi starši. In prav je tako!

Krščanska kulturna zveza je s počitniškimi igralskimi seminarji ustvarila odlične pogoje za kvalitetne sezone mladih odrskih navdušencev. Združila je koristno s prijetnim (saj otroci tudi letujejo) in mnogim skupinam omogočila uspešen start v novo sezono. Prav zaradi tega se v jesenskih in zimskih mese-

Z lanskoletne gledališke delavnice člani »Mi smo Mi« pripravljajo »Evgena«

cih kar vrstijo otroške in mladinske predstave. V prihodnji sezoni jih lahko pričakujemo kar enajst. Med udeleženci so tudi mladi iz nekaterih krajev, ki so se kulturno prebudili šele

v zadnjih letih. Vsaj v slovenskem smislu! Z mladimi sistematično delajo režiserji in strokovnjaki, njihovo v Fiesi začeto delo pa se potem nadaljuje po društvih na Koroškem.

Letos mlade z Brnce vodi Matija Milčinski, pripravljajo pa otroško igro Kužek laja mijau, mijau, lutkarje »Pikce« z Zilje vodi Rihard Grile, učijo pa se »Tobija«. Mladi Radišani

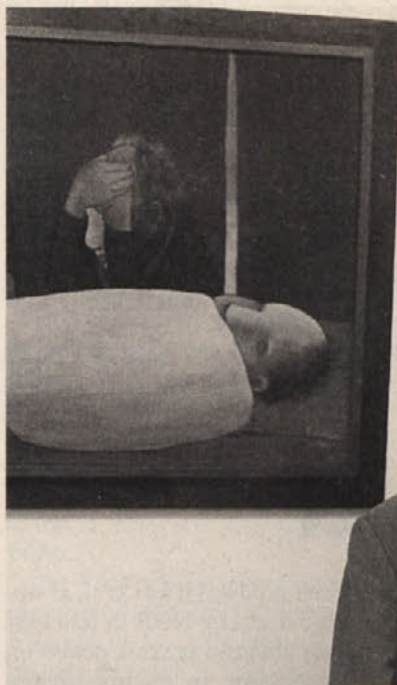
so posegli po Baladah Janeza Menarta pod režijskim vodstvom Marjana Bevka, Vogrčane Pepej Polesnig uči komedije Starši naprodaj, Bilčovščani bodo igrali znamenitega Obtoženega volka, z njimi pa dela simpatična Bernarda Gašperčič. Stari režiserski maček Peter Militarov »muči« Dobrolce in jim vbija v glave Antona Pomperdona in vse Pomperdone, Milka Olip je pripeljala mlade Selane in jih zaupala Franciju Končanu za predstavo Narobe stvari v mestu Petpedi, »Gorjance« Gordana Schmidt pili za »Lažnivko«, Matija Milčinski vodi tudi šmihelske lutkarje in z njimi pripravlja Figole, fagole. S Šmarječani bo Alenka Bole-Vrabec razvozlala uganke »Kdo je Vidku napravil srajčico«, Tine Varl pa po uspešnem lanskoletnem Emilu s celovško skupino »Mi smo Mi« pripravlja znamenito Makarovičkino »Sapramiško«.

Ljubitelji gledališča mladih se upravičeno že veselimo nove sezone!

Jože Rovšek

RAZSTAVA V BV-GALERIE

Tisnikarjevi znanilci smrti

V galeriji poklicnega zastopstva koroških likovnikov je bila pred dnevi odprta razstava znanega slovenjegraškega slikarja Jožeta Tisnikarja.

Ker so na ogled zgolj slike iz prejšnje, to je starejše ustvarjalne dobe, se nam torej predstavlja klasični Tisnikar: temne, z mrtvaško zono zasenčene figure, okrog njih pa krokarji, krokarji, krokarji. Torej vse primesi, značilne za likovnega samouka, ki je v sklad slovenske pa tudi obče likovne umetnosti prispeval vrsto nezamenljivih in vrhunskih del.

Razstavo v Celovcu je omogočila slovenjegraška galerija pod vodstvom njenega ravnatelja Plečka, soorganizator pa je tudi slovensko-avstrijsko društ-

vo, čigar predsednik Josef Schantl je razstavo osebno odprl. Udeležili so se je tudi najvišji predstavniki mesta Celovec z županom Guggenbergerjem, predstavniki slovenskih političnih in kulturnih organizacij s podpredsednico ZSO Sonjo Wakounigovo, ter tajnikom NSKS Francem Wedenigom na čelu in slovenski generalni konzul Jože Jeraj.

Umetnika je številnemu občinstvu predstavil Janko Messner. V pogovoru za SV pa je Tisnikar naglasil, da se je v svojih sodobnih slikah bistveno oddaljil od temne in morbidne faze in da je ubral novo pot. Več o tem v eni od prihodnjih števil SV.

Franc Wakounig

70 let Hermana Jägra

V Škofičah je pretekli torek praznoval svojo sedemdesetletnico znani kulturnik, občinski politik in gospodarstvenik Herman Jäger. Za jubilej so mu čestitali številni prijatelji in mu za naprej zaželeli mnogo delovne vneme, predvsem pa trdnega zdravja.

Herman Jäger je imel med Slovenci v Škofičah v zadnjih desetletjih eno najpomembnejših vlog, zelo aktiven pa je tudi še sedaj. Dolga desetletja je bil vodja Enotne liste in tako tudi občinski odbornik. V zadnjih letih svojega mandata je zaradi velikega ugleda tudi pri drugih občinskih frakcijah v občinskem svetu opravljal nadzorniško funkcijo.

V narodnem življenju je bil Herman Jäger dolga leta tudi predsednik škofiškega Slovenskega prosvetnega društva

»Edinost« in zagotovo ima velike zasluge, da je društvo z gradnjo nove posojilnične stavbe nad njo dobilo primerne prostore za svojo dejavnost.

Po upokojitvi kot zidarski polir se je Herman Jäger umaknil z vodečih funkcij pri Enotni listi in prosvetnem društvu, z vso vnemo pa se je predal delu v gospodarskih ustanovah. Sedaj uspešno vodi tako škofiško posojilnico kot zadrugo. Ob svoji vsakodnevni prisotnosti je o njunem stanju vedno na tekočem, bdi nad poslovanjem, svetuje in pogosto tudi sam poprime za delo.

Pridružimo naj se željam udeležencev praznovanja. Herman Jäger naj ostane še dolga leta zdrav in dejaven med nami!

V TRŽIČU

Šušarska nedelja

Ob 29. Šušarski nedelji, največjem tržiškem praznovanju, si bodo obiskovalci v dobrem tednu lahko ogledali kar 29 prireditvev. Začele so se že pretekli petek v poletnem gledališču na griču pri svetem Jožefu, nadaljevale pa se bodo še ves ta teden in se zaključile z velikim praznikom – Šušarsko nedeljo – 1. septembra.

V nedeljo se bo praznovanje začelo že ob 7. uri zjutraj in bo trajalo kar ves dan. Po mestu bo postavljenih 300 stojnic, prodaja pa bo potekala tudi v trgovinah in prodajnih centrih Deteljica in BPT. Dopoldne bodo obiskovalci lahko videli razstavo modne obutve, predstavitev poštne znamke Šušarska svetilka, ročno iz-

delavo čevljev, si ogledali teniški turnir, razstavo Iz zgodovine čevljarstva, od 9.30 do 11. ure bo koncert pihalnega orkestra Tržič in folklorne skupine Karavanke, športno plezalni odsek bo predstavil plezanje po zidu nasproti stolpnice, ob 11. in 16. uri bo modna revija, ob 12. uri bo pivovarna Laško brezplačno delila pivo na mostu pred Trgom svobode, za lačne bo tedaj že pečen vol ob avtobusni postaji, ob 14. uri bo show program folklornih skupin iz Afrike, z Bližnjega vzhoda in iz Južne Amerike.

Velika Šušarska veselica pa se bo začela ob 17. uri v

hali Živila v trgovskem centru BPT.

Igral bo ansambel Slovenski kvintet, gostinci bodo postregli s pravim šušarskim kosilom, tržiškimi bržolami, volom na ražnju in drugimi dobrotami. Vstop na prireditve Šušarske nedelje je prost, za plačano parkirnilo pa prejmete šušarsko medaljo.

Za ljubitelje motociklizma bodo v nedeljo na Ljubelju ob 70-letnici ljubeljskih dirk izvedli 3. gorski preizkus (dirko) oldtimerjev na vrh Ljubelja, kjer bodo že v petek pred tem odprli koč. Če v tem času torej niste na dopustu nekje na morju ali pa neodločljivo zadržani, skočite preko Ljubelja in doživite Šušarsko nedeljo!

PLIBERK

- več kot le
jormak

Jutri, v petek, se bo v Pliberku začel 603. sejem na travniku oz. jormak, kot mu pravijo domačini. Ob glasbeni spremljavi in velikem tamtamu bodo bolj ali manj znane osebnosti s političnega odra pri odprtju poudarjale pomembnost tega dogodka in potisnile Pliberk za štiri dni v središče (južno-) koroškega dogajanja, nato pa bo mesto spet zaspalo. Ali pa tudi ne?

Kdor bo Pliberk obiskal pred ali po jormaku (domačini poznajo le ta dva letna časa), bo opazil, da je mesto skozi vse leto polno zanimivosti, vrednih ogleda. Nekaj teh zanimivosti vam želimo predstaviti v tej prilogi, ki jo je pripravil Joži Wutte.

Področje občine Pliberk je bilo od nekdaj zanimivo za razne narode, zato so ga že tudi kmalu poselili. Že v bronasti dobi so v okolici obstajala štiri gradišča: pri sv. Katarini nad Šmihelom, pri Bistrici, Čirkovčah in pri Zgornjih Libučah. Kelti so gradišča še utrdili, rimski cesar Klavdij pa je leta 45 po n. š. dal tod mimo speljati cesto, ki je vodila od mesta Cilli (danes Celje) do Virunuma (danes Celovec). V bližini današnjih Libuč je bila cestna

postaja Poedicum, okoli katere je kmalu nastalo naselje s pošto, prenočišči in steklaro. (Še v srednjem veku je ta postaja rabila za mitnico.)

Od takrat dalje so se skozi stoletja v tej okolici menjavali in izpodirali različni narodi: najprej so prišli Švabi, njim so sledili zahodni Goti, pa Huni in Vzhodni Goti, te so premagali Bavarci, nato so prišli Langobardi, pa še Avari in Slovani.

Ime Pliberk prihaja od pridelave svinca na Peci in je bilo prvič omenjeno leta 1226 v obliki »Plyburch«, mišljen pa je bil današnji pliberški grad. A že dve leti kasneje je bil poleg gradu omenjen tudi trg: Castrum et forum Plyburch.

Leta 1325 je Pliberk prejel status mesta, l. 1393 pa mu je knez Albrecht dovolil prirediti sejem na travniku, še danes največji dogodek mesta. Leta 1424 je dobil dovoljenje za trgovanje z vinom, 1440. leta pa je bil oproščen monopola na sol.

V času turških vpadov so okrepili mestno obzidje. Kobilice, suša, kuga in več požarov so mesto v nadaljnjih stoletjih hudo prizadeli. Kljub vsemu pa je vseskozi ostalo center Podjune in Mežiške doline. Vse do 10. oktobra 1920.

Ko je tedaj prebivalstvo cone A večinsko glasovalo za Avstrijo, je to pomenilo za mesto in njegovo okolico hud udarec, saj je s tem čez noč postalo obmejni kraj z vsemi posledicami, zlasti za gospodarstvo. Istočasno pa se je zaostril tudi konflikt med nemško govorečim meščanstvom in slovensko

okolico. Le-ta je pred 26 leti v t. i. »ortstafelsturmu« doživel zadnji tragični višek. Četudi se je sožitje med narodnostima v zadnjih letih nekoliko zboljšalo, so dvojezični krajevni napisi še vedno tabu. (Izjema je le bivša občina Blato, ki je bila tako kot občina Libuče leta 1963 priključena Pliberku. Leta 1972

je bila priključena še občina Bistrica, ta pa se je leta 1991 zopet osamosvojila.)

Sicer tako župan Raimund Grilc (ÖVP) kot tudi predstavnik SPÖ Stefan Visotschnig trdita, da ju osebno dvojezični krajevni napisi v Pliberku ne bi motili, a vendar menita, da bi to le po nepotrebnem burilo duhove in bi bilo za to škoda energije. Razen tega se sklicujeta na manjšinski zakon iz leta 1976. Če bi hotela dati pobudo za njegovo spremembo, se v svojih strankah ne bi mogla uveljaviti. Zato pa da se je precej zgodilo na bolj pomembnih področjih, kot je na primer dvojezični otroški vrtec.

Vodja pliberške Enotne liste take utemeljitve ne more sprejeti. »Mi si bomo seveda še naprej pizadevali, da bo Pliberk na celotnem območju dobil dvojezične oznake in seveda bi moral Pliberk imeti dvojezičen napis tudi na mestnem uradu. To smo že večkrat zahtevali, a so večinske stranke nasprotovale, češ da tam za dvojezičen napis ni prostora. Tu gre za prisotnost slovenščine v javnosti: če so na krajevnih tablah in javnih poslopih dvojezične oznake, se iz tega vidi, da je občina pripravljena delati v to smer tudi na drugih področjih kot sta to šolstvo in kultura. Če pa občina

narodni skupnosti ne priznava niti najosnovnejšega, je težko kaj storiti.«

Enotni so si predstavniki vseh treh strank (pomembnost svobodnjakov v mestnem svetu je zanemarljiva) v tem, da je treba krepiti stike z občinami onstran meje. Zato se vsi trije hudejejo nad tolmačenjem shengenskega sporazuma s strani koroških oblasti, ki – drugače kot Štajerci – že leto dni pred začetkom veljavnosti sporazuma izvajajo vse restriktivne ukrepe, ki iz njega sledijo. Največje upanje občinskih predstavnikov je torej, da bo Slovenija čimprej sprejeta v EU in bo s tem meja med Pliberkom in Mežiško dolino izbrisana ali vsaj razrahljana. Do takrat pa bodo skrbeli za dobre odnose s sosednjimi občinami in poskušali tudi na meji doseči kolikor toliko znosen režim, da na njej ne bo za naslednja leta postavljena nova železna zavesa.

Bik – simbol mestnega patrona sv. Luke (Kiki Kogelnik)

Župan Raimund Grilc, ÖVP

»Pliberk je majhno, tradicionalno mesto, kjer se še vidi-jo stare mestne strukture. V njem se dogaja marsikaj zanimivega na področju kulture, a tudi gospodarstva (ugodne cene). Za državljane Slovenije je to prvo mesto v novi Evropi, od katerega si pričakujejo stikov. Je pa tudi zadnje mesto v Avstriji, zato je tudi za nas pomembno, da imamo s sosedi dobre odnose. Z njimi trenutno načrtujemo dva konkretna projekta: to je po eni strani izgradnja turističnega centra na Peci, po drugi pa kolesarska pot čez mejo, povezana s ponudbo kmečkega turizma na obeh straneh meje.«

Stefan Visotschnig, SPÖ:

»Pliberk je obmejno mesto, kar se vidi tudi na dvojezičnosti. Ima dobro trgovsko ponudbo, zaradi česar ljudje od blizu in daleč prihajajo vanj nakupovat. Razen tega imamo pester kulturni program, kar kaže že veliko število kulturnih društev.

Že s skupnim projektom galerije Werner Berg v Pliberku in umetniško galerijo v Slovenj Gradcu smo poskušali dobiti podporo iz programa Evropske unije (Interreg), a so nas prezrli. Za gospodarstvo občine bi bila pomembna predvsem gradnja novega mostu čez Dravo pri Rudi, da ne bomo s časom popolnoma odrezani.«

Fric Kumer, EL:

»Pliberk je dvojezična občina, v kateri se je sožitje med narodnima skupnostima v zadnjih letih nekoliko izboljšalo, a še vedno precej stvari ni takšnih, kot bi morale biti. Gospodarsko so pomembni predvsem obrt in trgovina – industrije skorajda ni – ter kmetijstvo, ki pa je zaradi pristopa Avstrije k Evropski uniji v hudih težavah.

Trudimo se za več zdravih delovnih mest, zato smo bili pobudniki za nakup 12 hektarjev površine za obrtno cono. Vanjo bi želeli privabiti predvsem obrate, ki ne onesnažujejo okolja, vendar doslej še nismo imeli uspeha.«

NEKAJ
STATISTIČNIH
PODATKOV

(po ljudskem štetju 1991)
POVRŠINA: 69,69 km²
ŠTEVILO VASI: 23
ŠTEVILO PREBIVALCEV: 4.121
ŠTEVILO GOSPODINSTEV: 1.289
OD TEGA: 336 kmetij
občani s slovenskim pogovornim jezikom: 39,9%
šolstvo: 6 ljudskih šol, 1 glavna šola, 1 ljudska univerza; 2 otroška vrtca (vse dvojezično; v mestu Pliberk obstaja ljudska šola s paralelnimi razredi: eden nemški, drugi dvojezičen)
zdravstvo: trije zdravniki, zobozdravnik, postaja Rdečega križa

Za kmete ni druge poti

Začelo se je na nekem posvetu Skupnosti južnokoroških kmetov (SJK) v drugi polovici osemdesetih let. Takrat so kmetje razglabljali o možnih organizacijskih strukturah, ki bi slovenskim kmetom na južnem Koroškem pomagale pri njihovem delu. Eni so se zavzemali za slovensko kmetijsko šolstvo, drugim je bila bolj pomembna ustanovitev strojnega krožka. Naposled so se odločili za oboje: nastala je Kmečka izobraževalna skupnost (KIS) in tudi danes za mnoge nepogrešljivi Strojni krožek (SK) Podjuna.

Ker so kmetije koroških Slovencev večinoma majhne in si vsak kmet ne more privoščiti vseh strojev, je bila ustanovitev strojnega krožka logična posledica. Zato ne preseča, da je bilo že na ustanovnem občnem zboru pred osmimi leti 60 članov. Doslej je njihovo število naraslo na 170.

Tudi območje krožka se je v času njegovega obstoja razširilo: sprva je zajemal le občine Pliberk, Globasnica in Dobrla vas, sedaj pa so vanj vključene še Železna Kapla, Sele ter Suha.

Delovanje krožka temelji po besedah njegovega poslovođa Franca Wutteja na štirih stebrih: posredovanje strojev, sosedska pomoč, socialna sosedska pomoč in servis.

1. Posredovanje strojev

»Če hoče kmet z majhnim posestvom danes preživeti, mora nujno zmanjšati stroške. To pa je mogoče edino pri nabavi strojev. To pomeni, da vsak kmet več ne kupi vseh strojev, ki jih potem uporablja le nekajkrat na leto, temveč si kmetje večje in dražje stroje med seboj delijo. Kadar kdo potrebuje npr. kombajn, pokliče nekoga, ki ima ta stroj in ta mu pride po žito. Lahko pa pokliče tudi mene in mu ga jaz posredujem. Ravno pri žetvi je tako, da poskušam nekoliko koordinirati, da ne nastane preveč potnih stroškov, temveč da zberem ne-

kaj kmetov iz iste vasi, kjer je potem žetve za cel dan. Usluga se obračuna preko krožka, kar pomeni, da nikomur ni treba nositi denarja s seboj na polje in tudi vsak lahko računa s tem, da bo denar zagotovo dobil.«

2. Sosedska pomoč

»Ta poteka v bistvu na enak način kot posredovanje strojev. Danes je na kmetijah manj delovne sile kot pred nekaj desetletji. Zato je pri težjih delih, na primer v gozdu, potrebna pomoč sosedov. Seveda bi lahko vsak kmet sam zaprosil sosedo za pomoč in se z njim zmenil za plačilo. Vendar v tem primeru pomočnik dela na črno in ni zavarovan. Kdor pa dela preko krožka, je prijavljen in zavarovan, plačan pa je po splošni tarifi.«

3. Socialna sosedska pomoč

»Prej je kmet, ki je zbolel in potreboval pomoč, dobil od zavarovalnice povrnjene stroške, če je namestnika potreboval najmanj 14 dni. Od 1. maja 1995 je to prevzel SK. Kdor potrebuje socialno sosedsko pomoč, se mora obrniti na enega od strojnih krožkov, to pa velja tudi za nečlane (le da ti plačajo 5 od-

stotkov stroškov, kar je običajno kar precej). Strojni krožki so to delo brezplačno prevzeli od zavarovalnice, te pa v zameno kmetom niso zvišale prispevkov.

Plačuje se prvih 70 dni po 210 šilingov dnevno, nato nekaj plača dežela, če pa je to še premalo, prispevamo še iz sklada strojnega krožka – seveda le članom. Tudi upravičenost prejemanja podpore odslej preverja SK.«

4. Servis

»Tega zaenkrat še nimamo, začeli bomo šele jeseni. Gre za to, da smo doslej smeli delati le za kmete, v bodoče pa bomo dobili obrtno dovoljenje za košnjo, gozdna dela, mlin ter omejeno za transport in bomo lahko nudili svoje usluge tudi občinam ali pa ustanovam kot so ÖDK, vojska ipd. V ta na-

men bodo vsi strojni krožki na Koroškem ustanovili zadrugo, ki bo edina lahko na primer prevzela košnjo celotnega obrežja Drave od slovenske meje do Vzhodne Tirolske.«

Seveda SK ne deluje izolirano, temveč v tesnem sodelovanju z drugimi krožki na Koroškem in po vsej Avstriji (v okviru zveznega združenja krožkov). Sodeluje pri posredovanju posebno redkih strojev, delovnih sil (na primer za obiranje hmelja ipd.), pri šolanju, določanju cen itd.

Kaj pa sodelovanje s Slovenijo? »Tam so strojni krožki še nekaj novega. A doslej se jih je deloma po našem zgledu in z našo pomočjo ustanovilo že 33. Z njimi sodelujemo tudi tako, da nam pošiljajo praktikante, učence srednjih kmetijskih šol. Vendar so nam to letos avstrijske oblasti preprečile z novim zakonom, kar je zelo škoda, kajti od tega smo imeli vsi samo korist. Zato je treba najti politično rešitev.«

Sicer pa je Franc prepričan, da je strojni krožek edina možna oblika, če hočejo manjši kmetje preživeti, kajti nobena druga kooperacija se doslej še ni obnesla.

Tla - kmet - življenjski prostor

Zgornja etiketa velja za sončnično olje, na bučnem so seveda naslikane buče

Pod tem imenom se je pred petimi leti ob pomoči strojnega krožka zbralo 13 kmetov iz Doba in začelo novo pot pri obdelavi tal. Gre za optimalno obdelavo, ozelenjevanje njiv tudi čez zimo ter za kar največje varstvo talne pitne vode. Že po dveh letih je bilo okrog 80 odstotkov vseh njiv v Dobu pozimi zelenih, kar je bil sijajen uspeh skupnosti.

Ko so po pristopu Avstrije k EU kmetje za čezzimsko ozelenjevanje njiv začeli prejemati finančne podpore, se za to ni bilo treba več zavzemati in skupnost se je preusmerila

v pridelovanje oljnic (sončnic in buč ter tudi rička). Pri tem so celoten proizvodni proces podrobno organizirali: vsak si zapisuje dan setve in žetve, zrne sušijo na enoten način (v velikih vrečah, da preprečijo mrčes), enak pa je tudi postopek stiskanja, polnjenja ter etiketiranja z enotnimi nalepkami (slika). Tako dobijo kakovosten proizvod, ki se dobro prodaja in je navdušil celo obiskovalce na zadnjem sejmu GAST. Predstavitev na tem sejmu je pripravila Kmečka izobraževalna skupnost (KIS), ki je prizadevnim kmetom v Dobu tudi sicer vedno na voljo.

Živopisana jadrnica

Živopisana jadrnica – Integrativni delovni krožek za družine, ki potrebujejo posebno pomoč, je skupina ljudi, ki se bori za nekaj, kar bi moralo biti že zdavnaj samoumevno: za integracijo prizadetih otrok ali bolje, otrok, ki potrebujejo posebno pomoč. Žal je realnost od te samoumevnosti še zelo oddaljena, posebno na podeželju. To izkušnjo si je pridobila tudi pobudnica delovnega krožka Renate Falke. Ko se je po moževi smrti dokončno vrnila v rojstno vas Libuče in si prizadevala za integracijo svojega prizadetega sinčka v vaško

življenje, njeni sosednje za to niso imeli dosti razumevanja. Tudi v domači ljudski šoli otroka niso sprejeli, čeprav je integracija na

tej šolski stopnji zakonsko predpisana. Končno je okrajni šolski nadzornik v Grebinju našel učitelja, ki je bil pripravljen izpolnjevati svojo dolžnost.

Odslej mora gospa Falke otroka voziti vsak dan v Grebinj, kar pa je še vedno boljše kot je bilo v razredu za težko prizadete, kjer je bil fant poprej.

Falkejeva je spoznala, da je v takih situacijah največ odvisno od volje staršev, da se uvel-

javi pri uradih. Tako je zbrala skupino ljudi s podobnimi težavami, da bi se medsebojno podpirali. H krožku, ki zdaj obstaja štiri leta, je medtem pristopilo tudi že nekaj učiteljev in pedagogov, pa tudi staršev z zdravimi otroki, saj se ob tem tudi oni lahko marsikaj naučijo. Predvsem pa je za prizadete otroke pomembno, da imajo stike z drugimi in da so vključeni med sovrstnike, kajti življenje v izolaciji ali v družbi (družini), ki jih odklanja, lahko prizadetost teh otrok še bistveno poveča.

Danes ima delovni krožek svojo pisarno v pliberškem župnišču (Kumeschg. 16; tel./faks: 042 35/43 60), z zaposleno socialno delavko, člani pa se ne

omejujejo le na pliberško občino, marveč prihajajo iz vse Koroške. Redno prirejajo strokovna predavanja o posebnih pedagoških postopkih (npr. o Montessorijevi pedagogiki), o integracijskih zakonih idr., seveda pa tudi družabna srečanja. Osrednja letna prireditve je vedno v Domu prosvete v Tinjah, ki jih močno podpira.

Največja težava krožka je pre zaposlenost vodstva, saj delujejo samo ljudje, ki imajo z otroki že sicer dela čez glavo in tudi v društvu delajo brezplačno. Žal še niso uspeli najti stalnega financerja, ki bi jim omogočil nemoteno delovanje.

Naj še poudarimo, da je društvo dosledno dvojezično, četudi vsi ne znajo obeh deželnih jezikov.

Radi zapojemo iz srca

Pravijo, da so trije koroški Slovenci že pevski zbor. Že mogoče. V Pliberku pa bi skorajda lahko trdili obratno: en Pliberčan – trije pevski zbori. Toliko jih je, da skorajda vsak poje najmanj pri dveh. Zato tudi ni čudno, da se domala vsa kulturna dejavnost omejuje le na zborovsko petje. Tu pa so zares mojstri, kar jim priznavajo tudi razne žirije.

Najstarejše kulturno društvo v Pliberku je SPD Edinost, ki obstaja že od leta 1909. Glavni temelj društva je moški pevski zbor, katerega je dolga leta vodil Foltej Hartman, danes pa tradicijo nadaljuje njegov sin Božo. Poleg zbora je v društvu še odrska skupina, za katero od časa do časa kak scenarij napiše kar tajnica društva Anita Hudl. Največji dogodek društva pa je vsako leto jormak, na katerem je njegov šotor že prava stalnica.

Drugi slovenski moški pevski zbor je v Libuščah in nosi ime kralja Matjaža, ki baje spi v Peci. Sicer je v Libuščah že po vojni obstajal moški oktet, a se je ta kmalu zlil s SPD »Edinost«. »Kralj Matjaž« je star 16 let, ustanovil pa ga je, kot prej oktet, Franci Lienhard. Poleg mnogih kakovostnih nastopov so Matjaževci znani predvsem po libuškem žegnanju, za katerega vsako leto pripravijo dvodnevni kulturni in družabni program.

Kot odgovor na »ortstafelšturm« so Slovenci v Pliberku vigredi l. 1974 ustanovili še MePZ Podjuna Pliberk, da bi širši koroški in avstrijski javnosti predstavil slovensko kultur-

Po izgradnji kulturnega doma bo laže

Vidriška dekleta

no bogastvo tega območja, katerega se plača ohraniti. V dobrih dveh desetletjih obstoja je zbor gostoval po vsej Avstriji in v tujini ter izdal tri kasete, zadnje leta 1993. Pred petimi leti je od ZKO Slovenije prejel Gallusovo priznanje, v letih 1992 in 1996 pa je na koroškem zborovskem tekmovanju prejel odlično oz. prav dobro oceno. Pod isto organizacijsko streho sta še mladinski in otroški zbor.

Nekoliko drugačne narave je mladi zbor Vidriških deklet. Ko je zborovodkinja Traudi Rudolf pred dvema letoma pri nošenju Marije ugotovila, da dekleta ne znajo pesmi, jih je povabila na vaje in tako je nastal zbor. Kljub kratki dobi imajo za sabo že kup koncertov, na katerih so navdušile poslušalce.

Gre za dvojezični vaški zbor, ki je vključen v Humško skupnost. To je skupnost domačinov najbližjih vasi okoli Božjega groba oz. Humca, kot mu tam pravijo. Skupnost obstaja že dvajset let, a je doslej delovala le na področju športa in ohranjanja starih šeg, kot je na primer nošenje bakel za veliko noč. Financirajo se z veselnicami, ki jih prirejajo za žegnanje, zbrali pa so že toliko, da so si uredili športno igrišče s kabinami, kjer imajo svoj prostor tako odbojkarji iz Doba kot tudi naraščaj SAK-Pliberk.

Novo društvo v Pliberku je Društvo Kulturni dom, ki je bilo ustanovljeno l. 1994 z namenom gradnje kulturnega doma. V njem so slovenski gospodarstveniki ter kulturni in politični delavci, predsednik pa je vodja Enotne liste Fric Kumer. Pravzaprav so takrat hoteli kupiti stari Lagerhaus, a jim ga Raiffeisen ni prodala, čeprav bi dali zanj precej več, kot je plačal sedanji kupec. Zato so se odločili zgraditi nov kulturni dom na zemljišču, čigar lastnika sta SPZ in Zadruga Pliberk. Denar za gradnjo so zbrali že skoraj v celoti, nekoliko zavleklo pa se bo verjetno le zaradi debakla v celovski posojilnici, zaradi katerega je morala pliberška posojilnica denar, namenjen za kulturni dom, prispevati v solidarnostni sklad.

Mešani pevski zbor Podjuna

Kljub temu računajo z odprtjem doma leta 1998, v njem pa bodo imeli prostor tako kulturna društva kot tudi športniki, saj bo v kleti športna dvorana. Glavno pa je, da bodo v njem lahko prirejali slovenske prireditve, kar v Grenzlandheimu ni bilo mogoče. A pevskih zborov je v Pliberku še več.

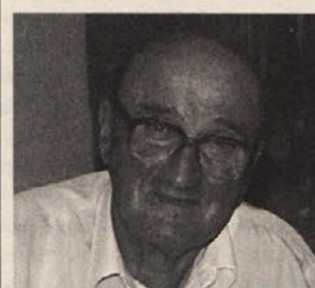
Tu sta še Gemischter Chor Bleiburg in Petzenchor, s katerima pa slovenski zbori skorajda nimajo stikov. Upajo pa, da bo sodelovanje s Kulturinitiative Bleiburg boljše, saj so v njej mladi ljudje, ki že od leta 1983 prirejajo v Pliberku rock- in jazz-koncerte in se tudi ne bojijo tu pa tam izdati

kako dvojezično vabilo ali plakat ter so odprti na vse strani.

Omenim naj še Kultur Dreieck Südkärnten, iniciativo občin Pliberk, Velikovec, Djekše, Dobrla vas, Grebinj, Globasnica in Škocijan za skupno predstavljanje kulturnih programov v turistični sezoni.

Razen tega obstaja seveda tudi cerkveni zbor, ali bolje, dva cerkvena zbora, slovenski in nemški, ki pa se ob največjih slavjih zlijeta v enega in zapojeta v obeh jezikih ali pa v latinščini. Prav cerkev je kraj, kjer je razlike med nemškim mestom in slovensko okolico najbolj čutiti. Zato je za župnika Ivana Olipa eden največjih uspehov, odkar je pred tremi leti prišel v pliberško faro, da je slovensko in nemško prvo obhajilo združil v eno – dvojezično.

Spomini Lipeja Kolenika

»Če primerjam Pliberk pred 60 leti in danes, moram reči, da je bilo takrat še veliko več slovenskega. Imam celo še dvojezično lovsko izkaznico, ki jo je izstavilo okrajno glavarstvo v Velikovcu. Do konfliktov med narodnostima pa je prihajalo vedno, kadar smo Slovenci zahtevali svoje pravice.

Tudi jormak je bil prej čisto slovenski, njegov značaj pa je bil popolnoma drugačen. To ni bil kramarski jormak, kot je to danes, temveč v glavnem živinski trg, kamor so kmetje prignali predvsem govedo in ga tu prodajali, da bi lahko plačali davke in krili tekoče stroške. Seveda pa se je dostikrat zgodilo, da so kmetje iztrženi denar še isti dan v kaki pliberški gostilni zaigrali in prišli brez vsega domov. Eno pa je bilo že takrat podobno kot danes: največji dobiček so imeli prekupčevalci, kmetje so vedno potegnili kratko.

To je bilo ob ponedeljkih. Ob nedeljah pa je bila veselica, na kateri so se srečevali sorodniki v domačem vzdušju in ob prijetni glasbi – brez nepotrebne hrupa.

Če se ozremo na današnje politično in kulturno življenje Slovencev v Pliberku, moram reči, da me gradnja kulturnega doma veseli, ker je zares potreben. Izredno pa me moti, da se premalo naredi za mladino. Največja napaka slovenske narodne politike na Koroškem je bila, da smo opustili organizirano mladinsko delo, kakršnega smo imeli takoj po vojni.

Galerija Falke

Poleg znane Galerije Wernerja Berga v Pliberku (ki pa je ta čas zaradi obnavljanja zaprta) obstaja v Libuščah od leta 1989 druga pomembna galerija, ki jo vodi Renate Falke. V treh razstavnih prostorih predstavlja vsako poletje dela koroških, slovenskih in nemških umetnikov. V prihodnje naj bi vsako leto hkrati razstavljal po en

koroški in en slovenski umetnik. Ker je letos deseta obletnica smrti njenega moža Hermann (1933-1986), pomembnega slikarja, je letošnja posebna razstava posvečena njemu, čigar ogromno zapuščino Renate Falke šele polagoma ureja. Razstavo sestavljajo trije tematski krogi: mitologija, slike iz doma za duševno

bolne (Hermann Falke je več let delal v takem domu) ter Filip II., Habsburžan, ki je vladal v Madridu in katerega je umetnik videl kot krutega vladarja. Sploh so Habsburžani v njegovih delih pogosto prisotni.

Izredno lep je mitološki del razstave, ki je v novem lesenem poslopju in se enkratno zlija z naravo. Kateri motiv bi bil v takšnem ambientu bolj primeren kot nimfa Dafne, ki se spreminja v lovorovo drevo in se tako reši Apolonovega nasilja? Razstava bo odprta še do 15. septembra, vedno od srede do nedelje, od 15. do 19. ure. V prihodnjih dneh pa bo izšla še mapa, ki bo sestavljena iz knjige ter devetih reprodukcij akvarelov. Stala bo 690 šil., naročite pa jo lahko že sedaj v galeriji (tel./faks: 0423513600).

SPD »EDINOST« V ŠOTORU

Glasbeni in prireditveni spored

Petek, 30. avgusta

4. MEDNARODNO SREČANJE UPOKOJENCEV

11.00 Pozdrav in kratek kulturni spored, ples, humor in srečelov. Igra Trio »Nasmeh«. Soprireditelj Društvo upokojencev Pliberk

Sobota, 31. avgusta

12.00 KONCERT Godbe na pihala iz Liboj, godba sodeluje tudi pri povorki

15.00 PLES in prosta zabava ob glasbi. Igrajo »Podjunski muzikantje«

Vmes od 18.00 do 19.00: SLOVENSKA ODDAJA v živo, »Voščila« ORF

Nedelja, 1. septembra

11.30 KONCERT Godbe na pihala Šmihel

14.00 PLES in zabava ob glasbi. Igrajo »Podjunski muzikantje«

Ponedeljek, 2. septembra

11.00 Prosta zabava in ples. Nastopa »Duo Evergreen«

16.00 Ples in prosta zabava ob glasbi. Igra ansambel »Fantje treh dolin«

Letošnji jormark bo spet večji kakor vsi doslednji. Z dovoljenjem cerkve, kot lastnice travnika, so organizatorji jormarka povečali razstavno površino na več kot sedem hektarjev. Prijavljenih je nad 400 razstavljalcev iz vseh zveznih dežel, iz tujine ne bo nobene. Sicer se je pliberška občina prizadevala pridobiti razstavljalce iz Slovenije in se pogajala z velenjsko trgovsko zbornico, vendar s slovenske strani očitno ni zanimanja. Je pač tako, da po avstrijskem zakonu slovenski razstavljalci na jormarku ne bi smeli prodajati, za samo razstavljanje pa bi bili stroški verjetno le previsoki.

Kljub temu pa glavni organizator jormarka Arthur Ottowitz pričakuje tudi letos okoli 100.000 obiskovalcev z obeh strani meje. Upa, da na meji ne bodo delali težav. Kar zadeva muzikante iz Slovenije, pa je vse lastnike šotorov pravočasno obvestil, kako je treba postopati.

Težiščni razstavi bosta letos posvečeni lovu in čebelarstvu (lani so se predstavili konjerejci).

Lov in čebelarstvo

Narava – divjad – lov

Tako se imenuje razstava o lovu, ki jo pripravljajo lovske družine iz domačega lovskega bazena (ta obsega lovišča od Globasnice do Suhe in združuje 160 lovcev). Na njej nameravajo pokazati, kako lahko izboljšamo naravo, da bo za ljudi in živali bolj privlačna – na primer z ustvarjanjem biotopov, odklanjanjem monokulture. Razen tega bo na razstavi, ki bo na pobudo blaške lovske družine dosledno dvojezična, prikazana statistika zadnjih petih ali desetih let, koliko živali je bilo ustrelje-

nih, koliko povoženih in koliko jih zdaj na območju bazena živi. Razstavljenih bo tudi nekaj trofejev, vendar poudarek ne bo na njih, temveč na prizadevanju lovske družine za naravo in ohranjanje kulturnih dobrin. Tako želijo z osnovnimi informacijami popraviti negativni sloves lovcev.

Sicer pa bodo prisotni tudi Boroveljčani s predstavitev svojih načrtov za deželno razstavo »alles jagd... eine kulturgeschichte«. To bodo odprli prihodnje leto v Borovljah.

Čebela carnica kot ohranjevalka narave

Za drugo razstavo (v istem šotoru) so odgovorni čebelarji velikovškega okraja, ki združuje 17 društev (pri čemer je šmihelsko edino dvojezično). V njih je registriranih okoli 500 čebelarjev, za postavitve razstave pa se trudijo v glavnem Pliberčani.

Na razstavi bo sedem tržišč, s katerimi bodo organizatorji prikazali celotno delo čebelarja in vse pripomočke, ki so za uspešno delo potrebni. Največji poudarek pa bo na pridobivanju mladih čebelarjev, saj se bo z razstavo začela tudi akcija, ki se bo nadaljevala na glavnih šolah in ki bo nudila začetnikom vso pomoč, pa še kak roj čebel bodo nadebudneži dobili za start.

Naslov razstave je ime čebele, ki je v naših krajih domača in ki naj bi bila prav posebej pridna in pohlevna – prava slovenska živalca pač.

Bleiburger Wirtschaft

Razen na travniku bo letos v času jormarka sejem tudi na glavnem trgu. Ta je bil že nekdanj vključen v jormark, letos pa bodo na njem umetnostni obrtniki iz celotne južne Koroške pokazali svoje sposobnosti. Na podoben način so pliberški obrtniki, združeni v skupnosti »Bleiburger Wirtschaft«, že uspešno priredili Podjurski vignetni, načrtovan pa je še božični sejem, vse na glavnem trgu. V prihodnje želijo združiti obrt, kulturo in turizem v eno društvo, ki naj bi skrbelo za večjo privlačnost mesta.

In še podatek za Nepliberčane: trg, ki ga domačini imenujejo glavni, se uradno imenuje Trg 10. oktobra.

*Tut' Dich ein arger Hunger plagen,
dann auf, in Hermi's Schlemmerladen!*

Cujes Hermine
Bahnhofstraße 4
9150 Bleiburg
Telefon 04235/4331

Hotel „BREZNIK“

PLIBERK / BLEIBURG, GLAVNI TRG / HAUPTPLATZ

- izvrstna kuhinja
- izbrana vina
- tujske sobe s komfortom

Vaš obisk na pliberškem
sejmu nas bo
prisrčno veselil!

ALPETOUR

Spedition-Transport-Ges. m. b. H.
Špedicijsko-transportna družba z o. j.
A-9150 Bleiburg/Pliberk

POSOJILNICA-BANK PLIBERK

Vaša domača banka se priporoča
za vse denarne posle

- visoke obresti za vloge
- ugodni krediti
- sodobni bančni servis

Podpira domača kulturna društva

LMBH Maschinenbau u.
Handesl- GmbH & Co. KG

LOMSCHEK

TIHOJA 2, (ST. PHILIPPEN)
A-9141 Eberndorf, Kärnten
Tel. 04237/2246-0, Fax 2246-9

Obiščite nas na naših
dveh razstaviščih!
PFAFF šivalne in likalne
stroje razstavljamo
v tekstilnem območju
jormarka

Želim vsem obiskovalcem pliberškega jormarka
mnogo zabave

Vaš
ODVETNIK

dr. Branko Perč

9150 Pliberk, 10.-Oktober-Platz 15
Telefon 04235/2645, Faks 04235/3108

VSE ŠTIRI DNI
SPECIALITE
NA ŽARU

V NEDELJO 1. 9. 1996
IN PONEDELJEK 2. 9. 1996

POKUŠNJA PIVA

**LAŠKO
PIVO**

1 gajba -
25 steklenic

139.-

VSE ŠTIRI DNI VELIKA
REKLAMNA PRODAJA
Z NEVERJETNIMI PONUDBAMI

RAZPRODAJA STROJEV IN REZERVNIH DELOV

NEDELJA
1. 9.
in
PONEDELJEK
2. 9.

Razstava, strokovno svetovanje in
prodaja gradbenega materiala,
kmečke mehanizacije, orodja in
vse za hišo in vrt.

Po najnižjih sejmskim cenah

Vsi na
Hišni jormark

ZADRUGA market
PLIBERK

ZA VAS IMAMO ODPRTO
PETEK 30. 8. 7.30–19.00
SOBOTA 31. 8. 7.30–13.00
NEDELJA 1. 9. 8.00–19.30
PONED. 2. 9. 7.30–19.30
PONUDBE VELJAJO
od 30. 8. do 2. 9. 1996
dokler je blago na zalogi

**TRODELNA
LESTEV**

3 x 7 klinov

899.-

**DIAMANTNA
REZALNA
PLOŠČA**

za suho
rezanje
230 mm

299.-

KABELSKI BOBEN

40 m, 3 x 1,5

299.-

**KOTNI
BRUSILNI
STROJ**

600 W, 115 mm

199.-

LIKOVNA KOLONIJA MLADIH

Mladi ustvarjajo v Sosljanu

Po lanskoletni 25. Likovni koloniji mladih v Šentjakobu v Rožu je letos kot organizator na vrsti Primorska v Italiji. Zveza slovenskih kulturnih društev jo je pripravila v Sosljanu, gostuje pa jo Nižja srednja šola Marshesetti. V teh dneh, od 25. do 31. avgusta, se je v Sosljanu zbralo 53 otrok iz vseh predelov slovenskega jezikovnega področja – iz Koroške jih je dvanajst – in zdaj že pridno delujejo pod skrbnim vodstvom likovnih pedagogov Jasne Merkčú, Magde Tavčar in Franka Vecchietta. Jasna vodi izdelovanje predmetov iz papirja, Magda delavnico veččin tkanja in Franko grafično delavnico. Ob devetnajstih domačih udeležencih kolonije so organizatorji poskrbeli tudi za prijetno bivanje gostujočih otrok. Ti živijo pri gostoljubnih družinah.

Otroci pa seveda ne sedijo samo v delavnicah, temveč se hodijo tudi kopat ter si ogledujejo razne muzeje in druge zanimivosti v Trstu in okolici Sosljana (ogledali si bodo Kraško hišo v Velikem Repnu in Formo vivo v Kontovelu), ob tem

Tokrat ne ob Vrbskem jezeru, temveč blizu Jadrana

pa se družijo in navezujejo trajno prijateljstvo. Vse pa poteka, in to je organizatorjem zelo pomembno, v slovenskem jeziku. Za družabni in rekreativni del bivanja otrok v koloniji skrbijo še animatorji Mateja, Daniela, Martina, Tomaž in še kdo.

Ob koncu kolonije bodo seveda pripravili priložnostno razstavo svojih ustvarjenih del, na jezikovnem področju se bodo izkazali z glasilom, poslovali pa se bodo še s kulturno prireditvijo.

In spet se bo zavrtelo eno leto v ciklus te že 26 let delu-

joče likovne kolonije, začete v Vuzenici, sedaj razširjene tudi na vse tri zamejske skupnosti Slovencev. Mozaik prijateljstva med mladimi bo za nekaj drobnih, a dragocenih kamenčkov bogatejši. Prihodnje leto pa na svidenje v Porabju. J. R.

Hanzej jih ima štirideset

Te dni je v Ledincah praznoval svoj 40. rojstni dan predsednik Slovenskega planinskega društva Hanzej Lesjak. Jubilant izhaja iz znane zavedne Postranjakove družine na Bregu pri Rožeku. Po obisku osnovne šole se je izučil za sirarja in mlekarja, danes pa je uradnik pri Zgornjekoroških mlekarnah v Spittalu. V zakonu s Tratnikovo Anico, predsednico SPD Jopa-Baško jezero, se jima je rodil sinek Martin, ki je dobil ime po pred leti prezgodaj umrlem dedu Martinu.

Hanzej se je že v mladih letih zapisal planinstvu in vsemu, kar je v zvezi z njim – smučanju, plezanju in gorskemu padalstvu. Leta 1990 je nasledil predsednika SPD Francija Kropivnika iz Sel in od takrat z velikim veseljem in v zadovoljstvo članov vodi planinsko organizacijo na Koroškem. Pri tej dejavnosti mu želimo še mnogo uspehov.

Ker pa ob istem času praznujeta tudi njegov oče Ludvik 66-letnico in brat Ludvik 30-letnico, tudi njima čestitamo z najboljšimi željami.

Planinski prijatelji

Vestnikov izlet 96

Ste se že peljali s tako ladjo? Če ste se, potem veste, kakšno doživetje je to, če se niste, se boste letos! Z nami na 11. vestnikovem izletu od 11. do 13. oktobra.

Verjetno ste na prvi strani že opazili naše povabilo z osnovnimi podatki. Cena je res primerna, toda denar ni vse – skoraj bolj pomembno je prijetno počutje, prisrčnost, srečanje s prijatelji. Odložite torej vaše skrbi za tri dni in jih preživite z nami!

Letošnji izlet v Umag bo zagotovo nepozabno doživetje. Resda smo ga želeli pripraviti v Sloveniji, vendar za tisti čas ali nismo uspeli dobiti prostora v ustreznem letovišču ali pa je bila cena previsoka. Končno pa je Umag le skok preko slovenske meje in skupaj v njem še nismo bili.

Spet bomo potovali z udobnimi Sienčnikovimi avtobusi, ki vas bodo pobirali tako rekoč iz pred praga. Vožnja bo časovno krajša in tako se bomo vmes lahko tudi malo oddahnili.

V Umagu nas v hotelu Korralj čaka dobrodošlica, nato kosilo, za večerjo pa nas bodo avtobusi odpeljali v Momjan v istrsko klet. No, saj veste: pršut, sir, desert, vino ... pesem.

Vožnja z ladjo – oldtimerjem Nirvano je na sporedu v soboto. Na potovanje pa bomo krenili že ob enajstih. Letos bo na njej zagotovo dovolj vina, s katerim bomo zalivali na žaru pripravljene ribe. Tudi tokrat nas bo spremljal muzikant.

Če pa bi bilo neprimerno vreme, pa imamo pripravljeno rezervno varianto. Tudi ta ni slaba: poldnevni izlet v notra-

nost Istre (Novigrad, Grožnjan, Momjan in še kaj). Toda, bodimo optimisti! Zvečer pa seveda spet višek izleta – prosta zabava s plesom v hotelu.

V nedeljo dopoldne bomo imeli dovolj časa za lenarjenje in počitek. Proti domu se bomo odpeljali po kosilu, med potjo pa bo tudi dovolj časa za zadnji postanek.

Smo vas prepričali? Doslej nam je bilo še vedno lepo. Tudi letos bo tako!

Preverite veljavnost potnih listov, ker so na avstrijski meji precej strogi, če pa bi radi volili v Evropski parlament, na vaši občini dvignite volilno karto!

Prijave sprejemata:
Milka Kokot in
Urška Brumnik na številkah
0 46 3/51 43 00-40 ali 14.

Umrli Lojze Župančič-Zmago

Bridka bolečina se je zarezala v številna naša srca, ko smo zvedeli, da je v Kranju omahnil v smrt naš dolgoletni prijatelj, soborec in svetovalec Lojze Župančič, s partizanskim imenom Zmago. Prav pod tem imenom smo ga poznali več kot petdeset let, vse od tistih surovih dni, ko smo se z njim prvič srečali v skupnem boju proti nacifašizmu. Prijateljstvo, ki je sklenjeno v najbolj trdih časih, nikoli ne zastari, se nikdar ne izpoje, in tako smo z Zmagom drugovali vse do njegove prerane smrti. Kolikokrat je bil med nami, kolikokrat je z nami delil veselje in bridkost, nam svetoval, pomagal, nas bodril.

Zdaj ga ni več. Pretekli ponedeljek smo se od njega poslovili v Kranju in občutili smo, kako zelo nam bo manjkal, kako resnično velik prijatelj nam je bil.

Lojze Župančič – Zmago se je rodil leta 1920. Kot zrel mladenič, saj je že pred vojno sodeloval v naprednem gibanju, že leta 1941 vključil v narodnoosvobodilno borbo in se kot partizan boril proti okupatorju vse do osvoboditve. Najprej seveda na Gorenjskem, nato na Primorskem in v zadnjem, zaključnem obdobju kot borec Kokrškega odreda tudi na Koroškem. V

času NOB je opravljal pomembne naloge in zato je od povojnih jugoslovanskih oblasti poleg Spomenice 41 prejel tudi druga številna odlikovanja. Bil je zelo dejaven tudi v povojni izgradnji, deloval je v številnih družbenopolitičnih organizacijah, svojo delovno dobo pa je zaključil kot direktor transportnega podjetja v

Kranju. Po upokojitvi se je ves posvetil negovanju protifašističnih tradicij in gojil prijateljstvo in sodelovanje s koroškimi partizani ter prek njih z vsemi koroškimi Slovenci. Skoraj ni bilo

med nami prireditve, da se je ne bi udeležil, ni bilo dejavnosti Zveze koroških partizanov, da ne bi svoj pomemben delež primaknil tudi Zmago.

Vedeli smo, da mu pešajo moči, da je težko bolan, vendar njegove prerane smrti nismo pričakovali, saj se je še letos spomladi udeležil spomin-ske svečanosti v Železni Kapli. Za pravično stvar je dal vse od sebe, posvetil ji je vse svoje življenje.

Koroški partizani, protifašisti in vsi demokratično misleči bomo Lojzeta Župančiča – Zmaga močno pogrešali. Za nas ni umrl, saj živi v naših srcih v trajnem, hvaležnem spominu!

Koroški soborci in prijatelji

PRIREDITVE

PETEK, 30. 8.

- PLIBERK, v šotoru SPD »Edinost« na jormaku
11.00 4. mednarodno srečanje upokojencev s plesom, humorjem, srečolovom. Igra trio »Nasmeh«.
ROŽEK (Na muti), v gostilni Woschitz
Galerija Rožek in občina Rožek
20.30 Josef Hader: kabaret »Privat«
Vstopnice in rezervacije:
Galerija Rožek, tel. 0 42 74/44 22

SOBOTA, 31. 8.

- PLIBERK, v šotoru SPD »Edinost« na jormaku
12.00 Koncert godbe na pihala Liboje
15.00 Ples in prosta zabava ob glasbi »Podjunskih muzikantov«. Vmes slovenska oddaja v živo »Voščila«

NEDELJA, 1. 9.

- PLIBERK, v šotoru SPD »Edinost« na jormaku
11.00 Prosta zabava in ples, nastopa »Duo Evergreen«
16.00 Ples in prosta zabava. Igra ansambel »Fantje treh dolin«

ČETRTEK, 5. 9.

- CELOVEC, Ritterhalle, Hermann-Gmeiner-Str. – ARGE Koroška, Alpen Adria Alternativ, Verein »Erinnern!«
19.00 Otvoritev razstave »Vernichtungskrieg. Verbrechen der Wehrmacht 1941 bis 1945«; govor: Elfriede Jelinek. Častni komite Simon Wiesenthal, Thomas Klestil, Franz Vranitzky, Valentin Oman, Erika Weinzierl. Razstava bo odprta dnevno med 10. in 20. uro, trajala pa bo do 6. oktobra.

PETEK, 6. 9.

- LOČILO, nad Posojilnico – SPD »Dobrač«
19.30 Franček Rudolf: »Kuzek laja mijau mijau«; premiera. Igra mladinska gledališka skupina SPD »Dobrač«

SOBOTA, 7. 9.

- LOČILO, nad Posojilnico – SPD »Dobrač«
19.30 F. Rudolf: »Kuzek laja mijau mijau«; ponovitev

NEDELJA, 8. 9.

- ŠENTJANŽ, SPD Šentjanž, k & k
10.00 Vaški praznik – kegljanje, otroške igre, zabava Duo-Peugeot
ŠENTJANŽ, SPD Šentjanž, k & k
10.30 Lutkovna predstava »Leteči žabon«
Nastopa Lutkovna skupina iz Šmihela

Javna dvojezična ljudska šola v Celovcu

SPOROČA

da bo vpisovanje za vse razrede za šolsko leto 1996/97 v **ponedeljek, 9. septembra**, ob 9. uri. Uradne ure bodo v sredo, 4. 9., in v petek, 6. 9., od 9. do 11. ure. Tel. 0 46 3/53 74 11.

Obvestilo žrtvam nacizma

Lani, ob 50-letnici zmage nad nacifašizmom, je bil v Avstriji s posebnim zakonom ustanovljen Sklad za žrtve nacizma (Nationalfonds der Republik Österreich für Opfer des Nationalsozialismus). Sredstva tega sklada so namenjena za pomoč osebam, ki so se borile proti nacifašizmu oziroma so bile žrtve nacističnega nasilja.

V krog upravičencev po zakonu o Skladu za žrtve nacizma spadajo tudi nekdanji partizanski borci in sodelavci protifašističnega odpora in bivši slovenski izseljenci. Tako eni kot drugi so s pomočjo naših organizacij večinoma že vložili potrebne prošnje oziroma prijave na sklad. Kdor tega doslej še ni storil, ima še vedno možnost in se lahko obrne na eno od obeh zvez, kjer bo dobil ustrezne formulacije in nasvete.

Ker od naših članic in čla-

nov pogosto dobivamo vprašanja, kako je z reševanjem vloženih prošenj, navajamo nekaj pojasnil, ki smo jih dobili od uprave sklada:

Doslej je Sklad za žrtve nacizma prejel že okoli 20.000 prošenj in prijav. Sodelavci sklada prosijo za razumevanje, da vseh teh ne morejo urediti hkrati, zato jih razdeljujejo po letnikih prošilcev. Trenutno obdelujejo prošnje, ki so jih vložile osebe, rojene pred letom 1920. V primerih, da bo potrebovala nadaljnje dokumente ali pojasnila, se bo uprava sklada obrnila na posameznega prosilca. Sicer pa pri skladu zagotavljajo, da se trudijo za čim hitrejšo ureditev prejetih prošenj – »zavedajoč se, da mnogi prizadeti že vse predolgo čakajo na pozitiven znak republike Avstrije«.

Zveza koroških partizanov
Zveza slovenskih izseljencev

NEMŠČINA / SLOVENŠČINA

iščemo dvojezično tajnico/prevajalko z odličnim znanjem obeh jezikov za odgovorno delo v Ljubljani, za jesen 1996. Potrebno je poznavanje dela z osebnim računalnikom. Informacije na številko 00386 61 213 - 436 (ponedeljek – petek, od 8. do 16. ure). *Avstrijsko veleposlaništvo Ljubljana*

ZVEZA SLOVENSKIH ŽENA

prireja dvodnevni izlet v

terme ZREČE

od 10. do 11. septembra 1996

Cena 870 šil. Prijavite se na Zvezo slovenskih žena tel. 0463/51 43 00/14 ali 40 do 2. septembra 1996.

DVOJEZIČNO JE BOLJE – TROJEZIČNO ŠE BOLJŠE

Za vse, ki želijo poživiti svoje znanje angleščine, organizira Politično upravna akademija (PUAK) tečaj konverzacije v angleščini.

Prvo srečanje: petek, 5. okt. '96 ob 18. uri, univerza Celovec

tečaj vodi: dr. Ute Clemens-Hietsch

stroški: 700 šil. na semester

čas: skupno 7 terminov po tri ure

(datume bomo določili na prvem pogovoru)

Informacije in prijave: PUAK, Milka Hudobnik,

10. Oktoberstr. 25/III, 9020 Celovec, telefon: 0463/54 0 79-22.

Zdravnik splošne prakse

dr. Franc Wutti

iz Borovelj sporoča, da bo ordinacija od 1. do 8. septembra zaprta zaradi dopusta.

Zdravnik splošne prakse

dr. Štefan Jelen

v Železni Kapli sporoča, da bo ordinacija od 16. avg. do 1. sept. zaprta zaradi dopusta.

IŠČEMO

Za razstavo Verbrechen der Wehrmacht, ki bo od 6. 9. do 6. 10. v Celovcu, iščemo slovensko govoreče sodelavke in sodelavce, ki bi prevzeli vodstvo v slovenskem jeziku in bi pomagali tudi pri 20 okvirnih prireditvah. Plačilo je 80 šilingov na uro oz. 300 šilingov na vodstvo. Če vas zanima, pokličite Birgit Hebein, tel. 0 66 4/33 73 04 9.

16. SLIKARSKI TEDEN V SVEČAH

NEDELJA, 1. 9.	19.00	otvoritev
	20.00	koncert folklorne skupine I Carantan
SREDA, 4. 9.	19.30	koncert vokalne skupine iz Brežic
SOBOTA, 7. 9.	19.30	zaključna prireditev
- Med tednom bodo potekali trije tečaji: slikanje z oljem ali v akvarelni tehniki, spremenljive slike za steklom in slikanje na steklo. *Vabljeni!*

Praznujejo

Nadji in Milanu Mocharju iz Nagelč se je rodil fantek Benjamin. Vsem trem in hčerki Kristini čestitamo; Erika Hafner z Dobrove – rojstni dan; Rosa Marolt iz Pudaba – rojstni dan; Agnes Rutar iz Šentvida – rojstni dan; Milica Koncilja iz Šentvida v Podjuni – 50. rojstni dan; Lojzka in Joži Boštjančič iz Branče vasi – jubilej zlate poroke; Ivanka Kordež iz Podjune pri Globasnici – rojstni dan; Roza Kristan z Bistrice pri Pliberku – rojstni dan; Mirko Cušin iz Črgovič – rojstni dan; Maks Piko iz Vidre vasi – rojstni dan; Sabina Buchwald iz Nonče vasi – rojstni dan; Roza Kumer z Blata – rojstni dan; Ljudmila Writz iz Štebna – rojstni dan; Mili Knafl iz Šentjakoba – 50. ro-

jstni dan; Mici Krautzer iz Šentpetra – 85. rojstni dan; Jožej Štornik z Leš – rojstni dan; Matilda Majer z Bistrice – rojstni dan; Gusti Jančič iz Leš – rojstni dan; Marina Kuchar iz Železne Kaple – 8. rojstni dan; Mihi Fugger iz Področce – osebni praznik; Marija Pratnekar z Metlove – rojstni dan; Milka Olip – Uznikova mama iz Sel – 75. rojstni dan; Tomi Mak – Minov s Šajde – dvojni praznik; Gottfried Hajnžič s Horc – 30. rojstni dan; Milka Matija z Metlove – 80. rojstni dan; Hanzej Lesjak z Ledinc – rojstni dan; Bernardka Kassl iz Striholč – okrogli jubilej; Herman Jäger iz Škofič – 70. rojstni dan; dipl. inž. Gregor Mak iz Celovca – rojstni dan.

SLAVLJENCEM ČESTITA TUDI SLOVENSKI VESTNIK

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 29. 8.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja.

Petek, 30. 8.

18.10 Kulturna obzorja

Sobota, 31. 8.

18.00 Od pesmi do pesmi – od srca do srca. V živo s pliberškega jormaka.

Nedelja, 1. 9.

6.08 Dobro jutro, Koroška – Guten Morgen, Kärnten! / Duhovna misel (mag. Stanko Olip).
18.00 6 x 6 – Domače uspešnice.

Ponedeljek, 2. 9.

18.10 Kratek stik

Torek, 3. 9.

18.10 Otroška oddaja.

Sreda, 4. 9.

18.10 Domača glasbena mavrica.
21.04 Glasbena oddaja.

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 1. 9.

13.30 ORF 2

PONOVI TVI

PONEDELJEK, 2. 9.

17.00 TV SLO 1
2.10 ORF 2

Žongler Feliks – otroci iz Škofič igrajo prijateljstvo

V letu tolerance so otroci iz Škofič razmišljali o svojem svetu in o svetu odraslih. Svoje misli in predstave so izrazili v igrici. Zgodbico o žonglerju Feliksu so zaigrali veselo in sproščeno: medsebojno prijateljstvo in spoštovanje posredujejo tudi tistim, ki žive polni predsodkov. Brez učenih razlag, kaj je toleranca, bodo ob njihovi igri začutili tudi odrasli: drug drugega priznati takšnega, kakršen je. In ga imeti rad.

Realizacijo ideje igralca in režiserja Marjana Hintereggerja je omogočila Slovenska prosvetna zveza, dvojezični signal mladih je jasen in čist tudi za tiste, ki razumejo samo en deželni jezik.

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Glavna urednica Sonja Wakounig;
uredniki Jože Rovšek, Franc Wakounig,
Mirko Štukelj

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

SLOVENSKI PLANINCI NA NORDKAPPU (3)

Srečanje z Laponci in večtisočletno preteklostjo

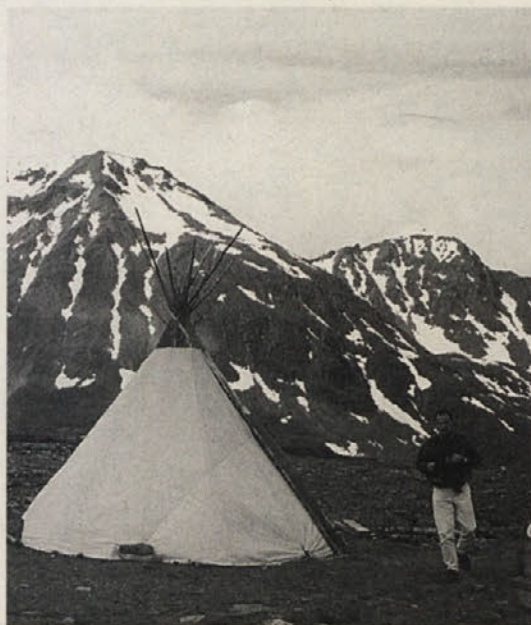

Enajstdnevno potovanje po vseh štirih skandinavskih državah so v začetku julija skupaj s potovalno agencijo Happy holidays iz Žalca organizirali planinci društva Avto Celje v sodelovanju s Slovenskim planinskim društvom v Celovcu, na poti skozi Švedsko, Norveško, Finsko in Dansko pa so slovenski planinci z avtobusom prevozili 5.700 kilometrov, nekaj sto kilometrov poti so opravili z ladjo oz. trajekti, dobrih 2.500 kilometrov pa še z letalom Adrie Airways, namreč od brniškega letališča v København in nazaj.

Vstopili smo v deželo polnočnega sonca, v kateri od 22. junija do konca avgusta sonce ne zahaja. Po prestopu polarnega kroga, katerega označujeta dva kamna z napisom 66,33°N in, malo odmaknjeno, še tretji, spomenik, ki opozarja obiskovalce, da so tu v letih 1942 do 1945 pod nemškim fašizmom trpeli in umirali številni borci partizanskih odredov in vojni interniranci iz nekdanje Jugoslavije, se je naša pot proti najsevernejši točki evropske celine nadaljevala po čudoviti norveški obali. S trajektom smo bistveno skrajšali pot med Bognesom in Skarbergetom in pozno popoldne dosegli še posebej iz druge svetovne vojne znano mesto Narvik. Kljub slabemu vremenu smo se vendarle ustavili. Spomenik na glavnem trgu spominja na osvobodilni boj mesta med drugo svetovno vojno. Do Nordkappa je bilo »samo« še 739 kilometrov, od Dunaja smo bili oddaljeni 3.129 kilometrov, od severnega tečaja pa 2.420 kilometrov.

Po polurnem premoru se je vožnja nadaljevala ob fjordskih zalivih do Harstada, sicer majh-

Slovenski planinci iz Koroške in Slovenije so si za svoje letošnjo glavno potovanje izbrali še posebej »magično točko« – tako imenovani Nordkapp, 307 metrov visoko veličastno skalno planoto na otoku Mageroy na severnem Norveškem z geografsko označbo 71°10' 21" N. Nordkapp velja za najsevernejšo točko evropske celine in je že skozi stoletja cilj številnih pustolovcev, v zadnjih letih pa tisočev turistov iz vse Evrope in tudi ostalega sveta.

Mnogi Laponci živijo kot nomadi v šotorih. V značilnih narodnih nošah radi pozirajo tudi fotografom

nega mesteca, ki pa je ena glavnih izhodiščnih točk za izlete z ladjo ali helikopterjem na prečudovite Lofotske otoke, ki severno norveško obalo varujejo pred odprtim morjem. Prenočevali smo v hotelu Viking Nordic, neposredno ob pristanišču, v katero je tik pred nami vplula mogočna norveška vojna ladja. Po večerji in ogledu idiličnega mesteca – v Harstadu v tem času noči skorajda ni – smo si privoščili zadnji počitek, da bi naslednji dan z novimi močmi krenili proti cilju potovanja, Nordkappu.

Že ob petih zjutraj smo se odpravili proti severu in se vsa-

ko uro bolj približevali cilju. Pri tem pa nismo zanemarili tega čudovitega dela severne Norveške s svojimi majhnimi kraji, v katerih prebivalstvo živi večinoma od ribolova. Ob cesti proti Nordkappu pa so se vse pogostejše pojavljali tudi šotori najstarejših avtohtonih prebivalcev Laponcev ali Samov, kakor jih imenujejo Norvežani. Večina jih je nomadov, živijo pa severno od polarnega kroga na Norveškem, Švedskem in Finskem. Njihovo število se po uradnih statistikah giblje med petdeset in šestdeset tisoč, večina pa jih živi na Švedskem in Norveškem, le nekaj tisoč na

Finskem. Na Norveškem najpomembnejša manjšina, ki si je – po močni asimilacijski politiki države v preteklosti – v zadnjem desetletju priborila prilično avtonomijo. Imajo svoj narodnostni parlament, ki se ukvarja izključno s problemi narodnostne skupnosti, šole na naseljenem območju Samov pa so dvojezične. Tudi njihov jezik je uradno priznan, kar mdr. potrjujejo javni dvojezični krajevni napisi in tudi v turističnih prospektih je še posebej izpostavljena prisotnost več jezikov in kultur. Jezik, ki ga govorijo Laponci, spada v skupino finsko-ugrskih jezikov, nanj

pa je – sodeč po pisavi in fonetiki njegovih različnih narečij (š, č, ž) – močno vplival tudi sosednji slovanski (ruski) prostor.

Na skrajnem severu Norveške, v majhni vasici Jiepmaluokta/Hjemmeluft v fjordu Alta, pa smo se srečali tudi s sledovi očitno najstarejših prebivalcev Skandinavije. Tu so leta 1973 slučajno odkrili risbe v kamnu, ki so nastale pred 6.200 do 5.600 leti. Prikazujejo lovske scene (s severnimi jeleni, medvedi, ribolov) in tudi druge prizore iz vsakdanjega življenja nekdanjih prebivalcev. Medtem so bile sprejete v seznam Unesca (World Heritage List) in tako močno zaščitene. Na območju nekaj kvadratnih kilometrov velikega najdbišča pa so medtem zgradili in uredili množično obiskan muzej Alta, ki je bil razglašen za »evropski muzej leta 1993«.

Po tem izredno zanimivem izletu v preteklost človeštva smo proti večeru končno dosegli pristanišče v kraju Kjaaford. Od tu vozi stalna trajektna linija do ribiškega kraja Honningsvåg na otoku Mageroy, otoku, kjer je najsevernejša točka evropske celine.

Vkrkali smo se na trajekt – napetost in pričakovanje sta se med nekaj več kot pol ure trajajočo vožnjo do pristanišča stopnjevala. Bomo sploh kaj videli, saj je bil otok skrit za črnimi oblaki? Prevladal je optimizem, krepili pa so ga žarki skoraj že polnočnega sonca, ki so od časa do časa prodrli skozi oblake in meglo. Pristali smo v majhnem ribiškem kraju Honningsvåg in se z avtobusom podali na zadnjih nekaj kilometrov naše poti. Po tričetrturi vožnji ob obali Arktičnega morja smo kot načrtovano še pred polnočjo prispeli na težko pričakovani cilj, na 307 metrov visoko formacijo mogočnih skal z imenom Nordkapp, z 71°10'21" severne širine in hkrati najsevernejšo točko evropske celine.

(Dalje prihodnjič)

45 KRIŽANKA Sonja Wakounig

1	2	3	4	5		6	7	8		9	10	11
12						13			14			
15								16				
17						18	19					
		20	21								22	
23	24					25				26		
27						28				29		30
		31		32								
33	34			35						36	37	
	38							39				

VODORAVNO: 1. največje otroško veselje v letu 9. kraj s povrtnino 12. je tam, kjer je aritmetika, čeprav ... zanima le npravno življenje 13. če ... pozabijo ..., ko gredo na morje, mor-

ajo na nudistično plažo 15. naj počiva v miru do septembra vse, kar zadeva izobrazbo 16. ženska iz zaliva, kjer raste vrba žalujka 17. v tako zavito: če bi čebula ne imela če, bi ne bila

čebula, ampak bula 18. če je kdo podoben, je tudi to, sicer pa malo drugačna klina 20. družba mu je glavna stvar, ampak ne med dopustom 22. poet brez začetka in brez konca 23. če znate tuje jezike, boste pisali posebej tako 25. daje ga alarmna naprava 27. pri tej besedi ne smete jecljati, sicer je prepozno 28. polovica staršev 29. je samo delno znorel, ki kroži nad gorami 32. brez njih ne morete postati planinec ali planinka 33. celo časovno obdobje v Meranu 35. nesramnost, če mislite, da je nemški konj: v resnici ji je ime kot rimski boginji lova in rada poje 36. brez njega ne bo nič z rezino kruha 38. za v kovček natančnežev, ko gredo na dopust, sicer pa jo ima vsaka glista 39. barka da jo ima poleg samostanskega hodnika?

NAVPIČNO: 1. nanj so obsojeni tisti brez prevoznih sredstev 2. vsaj med počitnicami pojdite na ... blaženih 3. v poročilo

staršev je krepkost zapisana in trdnost zdravlja 4. najpogostejši kiks ob reševanju enačb 5. ni že vsaka tica to, ampak samo ta sraka 6. pogosta gosto ovešena stena v pravoslavnih cerkvah 7. jaz pa ti, pa židana marela, firma & ... 8. je vedno samo na enem koncu knjige, lepilo ga drži 9. nanj v Celovec, Beljak, pa tudi na dopust lahko 10. okrajšava za dve nesebično prekrizani rdeči črti 11. kraji s topljo vodo, vendar ne iz bojlerja 14. ljubitelji gledališča gredo v Francijo na festival ob reki Ron 19. če premečeš Sanalia, dobiš povezavo in zvezo 21. ... et labora, vsaj eno uro 22. v bolečini vzklika zmešani Leo v Španiji 24. zapišite krajše ksenon 26. prizorišče, kjer je Leo 28. haloahe, ne samo na Havajih, tudi v Dalmaciji raste 30. tudi če ne greste v gledališče, ona je vedno tam 31. vedno na programu italijanske televizije 32. upam, da ga imate na mizi 34. v

Libanonu je na vseh avtomobilih 37. kodeks ima zapisanega, brez njega je le majhen keks

Rešitev 44. križanke

VODORAVNO: 1. DONAVA 7. DRAVA 11. EBENOVINA 14. VIR 15. TAKTIRKA 16. BALI 17. ELA 18. CESTNINA 20. LAZ 21. EO 22. ROSS 24. NK 26. LAERT 28. MO 29. AKORDANT 32. VALJ 34. AVAR 35. DILEMA 37. OTAVA 38. INAKO 40. BANALNOST 42. RAB 43. ORALO 44. MAE 45. IRH 46. KZ 47. INTEGRAL 50. AAR 52. IDA 53. BLED 55. JABLANA

NAVPIČNO: 1. DETELJA 2. OBALA 3. NEKAZNOVANA 4. ANT 5. VOICE 6. AVREOLA 7. DA 8. AVANS 9. VILA 10. ARI 12. IKS 13. NATRETI 16. BISTVEN 19. NOR 23. BOJ 25. KRAVALI 27. ANDROMEDA 28. MLAKAR 30. KATARZA 31. DRALON 33. AMARILLO 36. LITER 37. OBOKAN 39. OBHOD 41. SAGAN 48. TIL 49. AB 51. RJ 54. EP

NOGOMET – REGIONALNA LIGA

SAK nima sreče – 1:3

Značilni za tekmo so bili trdi dvoboji

SAK: Wastian (10. Preschern), S. Sadjak, Zankl, A. Sadjak, Kriwitz, Škerjanec, Eberhard, Smid, Ziehaus (56. Lippusch); Grujić, Omerović (72. Hober).

Goli: Grujić za SAK (63.); Wiltsch (10.), Kuttig (68.), Korreimann (88.) za VSV.

Rdeči karton: Zankl (85.), 600 gledalcev, sodnik Platter (dober).

Kljub terenski premoči v prvem in na začetku drugega polčasa proti nadvse neprijetnemu nasprotniku iz Beljaka, je SAK po 90 minutah tekmo vendar gladko izgubil z 1:3.

Beljačani so v 10. minuti nepričakovano povedli iz proste strela. Vrtar Wastian, ki je hotel ubraniti strel, se je pri tem hudo poškodoval in moral zapustiti igrišče. Nadomestiti ga je moral še poškodovani Preschern, ki pa je svoje delo kljub temu odlično opravil, saj je moštvo v zaključni fazi tekme obvaroval pred še višjim porazom. Po zadetku Beljačanov in izpadu režiserja gostiteljev Sumberaca zaradi poškodbe (30. minuta) so gostje iz Celovca prevzeli iniciativo in neprestano napadali nasprotnikov gol. Igralci, predvsem napadalci SAK tudi tokrat niso znali izko-

ristiti terensko premoč; Omerović in Škerjanec sta imela lepe priložnosti, da tekmo odločita v korist SAK. Moštvo VSV je v tem delu tekme igralo nervozno in kaotično. Po pavzi je SAK z vso silo napadal in oblegel nasprotnikov gol in v 63. minuti je Grujić končno z lepim prostim strelom zaslužen izenačil. Upanje po vodstvu SAK, VSV je bil potisnjen v defenzivo, je bilo upravičeno in veliko. Zgodilo pa se je povsem drugače. Samo pet minut navrh (68. minuta) je VSV z nasprotnim napadom povedel z 2:1; gol je zadel mladi igralec Kuttig. Dve minuti pred koncem pa je Korreimann poskrbel za končni rezultat 3:1 in s tem je bila prva zmaga za VSV zagotovljena.

Tekma je bila nervozna in trda; sodnik Platter pa je razdelil veliko rumenih kartonov in v 85. minuti izključil obrambnega igralca Zankla, ker je prejel drudi rumeni karton.

Moštvo SAK je ponovno pokazalo lep in dober nogomet.

Trenutno boginja Fortuna pač ni naklonjena SAK, manjka

pa mu seveda odločni napadalec, ki bi izredno lepe priložnosti znal izkoristiti za odločilne gole.

Pomembno je, da igralci SAK čimprej pozabijo ta povsem nesrečni poraz in da se koncentrirajo

na prihodnjo težko tekmo proti drugemu na lestvici, Rohrbachu iz vzhodne Štajerske.

Edino zmago koroških moštev je tudi tokrat odnesel WAC proti Esternbergu s 3:1; Austria Celovec je remizirala proti Trgu, 0:0; novinec Pliberk pa je v gosteh z 0:5 visoko podlegel Pöllauu. Na lestvici pa suvereno vodi moštvo iz Welsa z 9 točkami.

M.Š.

Rezultati tekem iz nižjih razredov

Podliga vzhod

Mostič – Bilčovs 3:2 (2:1)
DSG Borovlje – Vetrinj 2:3 (1:1)
Welzenegg – ATUS Borovlje 1:1 (1:0)

1. razred D

Šmihel/Pliberk – Maria Rojach 5:2 (2:1)

Sele – Žitara vas 2:1 (0:1)

2. razred A

VSV II – SAK II 1:1 (1:0)

2. razred F

Dobrla vas – Globasnica 0:0

Žvabek – Rikarja vas 1:3 (1:0)

REGIONALNA LIGA

1. Wels	3	3	0	0	6:0	9
2. Rohrbach	3	2	1	0	6:3	7
3. Leibnitz	2	2	0	0	4:0	6
4. WAC	3	2	0	1	6:5	6
5. St. Florian	3	1	1	1	1:2	4
6. Voitsberg	3	1	1	1	4:6	4
7. Pöllau	3	1	0	2	8:5	3
8. Gratkorn	2	1	0	1	4:4	3
9. VSV	3	1	0	2	3:3	3
10. SAK	3	1	0	2	3:5	3
11. Esternberg	3	1	0	2	3:5	3
12. Pliberk	3	1	0	2	3:9	3
13. Austria	3	0	2	1	3:4	2
14. Trg	3	0	1	2	2:5	1

ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 43

Študija K. Feiter 1941 / Beli rezimira

Črni je materialno močnejši in belemu kralju že spleta matno mrežo. Edina priložnost belega, ki je na potezi, sta prosta kmeta na kraljevem krilu. Tokratna

naloga reševalcev je, da ugotovijo, ali črni lahko uspešno zaustavi napredovanje belih kmetov ali pa se mora zadovoljiti z neodločenim rezultatom.

Rešitev štev. 42

Povezana bela kmeta je črni razorožil z nenavadno potezo trdnjave 1...Tc6!? 2.bxc6 Beli mora sprejeti žrtev, saj po 2.Ka7 Kc7! 3.bxc6g5! odločijo črni kmetje na kraljevem krilu. 2...g5 3.a7 f5 4.c7 / na 4.h4 g4! / Po 4...f4 5.h4 g4! 6.h5 h6! beli nima več potez in prodor črnih kmetov odloči. Beli se je vdal! Zelo poučen razplet partije!

ŠAH – DRŽAVNO PRVENSTVO

Dunja Lukan na 7. mestu

Šahistka Slovenske športne zveze Dunja Lukan zaseda po devetem kolu ženskega državnega prvenstva v šahu v Grieskirchenu na Gornjem Avstrijskem 7. mesto. Doslej je osvojila 3,5 točke.

Po zmagi v prvem kolu proti domačinki Feichtnerjevi je v nadaljevanju turnirja premagala še Sonjo Hohendanner iz Nižje Avstrije, remizirala pa s Štajerko Jutto Graf, Michaelo Hapala iz Nižje Avstrije in Ulriko Schwaninger iz Salzburga.

Na državnem prvenstvu sodeluje 12 najboljših avstrijskih šahistk, uvrstitev med prvih šest pa pomeni kvalifikacijo za nastop na prihodnji šahovski olimpiadi. Za doseg tega cilja mora Dunja Lukan v zadnjih dveh kolih osvojiti še najmanj točko in pol.

Na vrhu lestvice so igralko z najvišjim ratingom Helene

Mira (Elo 2205) iz Predarlške, Jutta Borek (Elo 2066) iz Gornje Avstrije in Dunajčanka Maria Horvath (Elo 1994), četrto mesto pa zaseda druga igralka iz Koroške, Sonja Sommer, s 6,5 točke.

I. L.

sporoča, da se je preselila v nove prostore.

Nov naslov se glasi:

Slovenska športna zveza
Wulfengasse 10H

A-9020 Klagenfurt/Celovec

tel. 0 46 3/31 85 10

faks 0 46 3/31 85 06

Predstavnici Koroške na ženskem DP v šahu v Grieskirchenu: Dunja Lukan (SŠZ) in Sonja Sommer (Gospa sveta).

PRVENSTVENA TEKMA

nedelja

1. septembra ob 17. uri

SAK – Rohrbach

na celovškem stadionu

Vabljeni!